

आभिव्यक्ति

2011-12

आभिव्यक्ती

वार्षिक अंक २०११-१२

अडत व्यापारी शिक्षण संस्था संचलित

देगलूर महाविद्यालय, देगलूर

जि. नांदेड. (महाराष्ट्र)

महाविद्यालयाच्या प्रांगणावर मा. मुख्यमंत्री पृथ्वीराज चव्हाण यांचे स्वागत करताना संस्थेचे अध्यक्ष प्रकाश पा.बेम्बरेकर व प्राचार्य डॉ. अशोक वाकोडकर

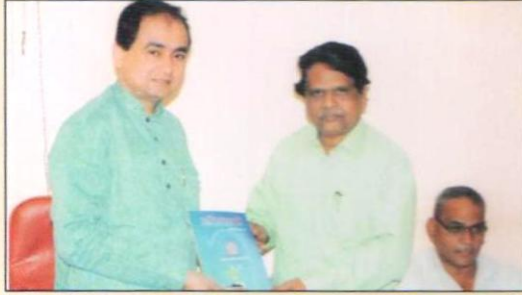
मा.ना. आर.आर.पाटील यांचा सत्कार करताना संस्था उपाध्यक्ष नारायणराव मैलागीरे.

मा.खा.डॉ. जनार्दन वाघमारे यांचा सत्कार करताना संस्थाध्यक्ष प्रकाश पाटील बेम्बरेकर.

मा.ना. आर.आर. पाटील यांच्याशी चर्चा करताना संस्थाध्यक्ष प्रकाश पाटील बेम्बरेकर.

मा.ना. डी.पी. सावंत यांना 'अभिव्यक्ती' चा वार्षिक अंक भेट देताना प्राचार्य डॉ. अशोक वाकोडकर.

अद्ययावत नुतन ग्रंथालयाची पाहणी करताना मा.खा.डॉ. जनार्दन वाघमारे व मान्यवर.

मा. शिवाजीराव देशमुख बळेगावकर यांचा सत्कार करताना संस्थेचे सचिव शशीकांत चिद्रावार.

महाविद्यालयातील विज्ञान भवनाची पाहणी करताना जिल्हा अधिकारी श्रीकर परदेशी, श्रीनिवास औंधकर व प्राचार्य डॉ. अशोक वाकोडकर

अभिव्यक्ती

वार्षिक अंक २०११-१२

मार्गदर्शक
प्राचार्य, डॉ. अशोक वाकोडकर

मुख्य संपादक
प्रा. राजेश्वर दुडूकनाळे

आभिव्यक्ती

वार्षिक अंक २०११-१२

प्रकाशक

प्राचार्य, डॉ. अशोक वाकीडकर

देगलूर महाविद्यालय, देगलूर जि. नांदेड.

दूरध्वनी ०२४६३-२५५०७४

अक्षरजुळवणी

नृसिंह कॉम्प्युटर जॉबवर्क सेंटर

गांधी चौक, देगलूर

मुद्रक

प्रभात ऑफसेट प्रिंटर्स

गांधी चौक, देगलूर

अभिव्यक्ती संपादक मंडळ

प्रा. राजेश्वर दुडूकनाळे

(मुख्य संपादक)

प्रा. ए.एन. खाजा, डॉ. संतीष येरावार,

प्रा. ए.आर. डांगे, डॉ. सुदाम एल.एच., प्रा. उत्तमकुमार कांबळे,

प्रा. शिवचरण गुरुडे, प्रा. महेश कुडलीकर

टीप : या अंकातील साहित्यातून व्यक्त होणाऱ्या मताशी संपादक मंडळ सहमत असेलच असे नाही.

अडत व्यापारी शिक्षण संस्था : संचालक मंडळ

अध्यक्ष

मा. प्रकाश निवृत्तीराव पा. बेंबरेकर

उपाध्यक्ष

मा. नारायणराव रामन्ना मैलागीरे

सचिव

मा. शशीकांत नारायणराव चिद्रावार

सहसचिव

मा. सुर्विकांत निर्विंदराव नारलावार

कोषाध्यक्ष

मा. जयराम भुमर्या चिद्रावार

कार्यकारिणी सदस्य

मा. राजकुमार राम महाजन

कार्यकारिणी सदस्य

मा. विलास शंकरराव तोटावार

कार्यकारिणी सदस्य

डा. कमेश्वर पोशडीजी उन्नतवार

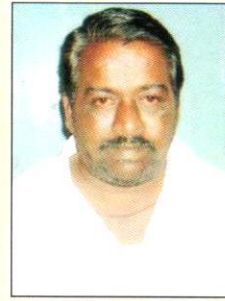
कार्यकारिणी सदस्य

अॅड. भगवानराव पुंडलीकराव पाटील

कार्यकारिणी सदस्य

मा. गंगाधर यशवंतराव जोशी

कार्यकारिणी सदस्य

मा. जनार्दन जयराम चिद्रावार

स्वीकृत सदस्य

मा. रविंद्र काशीनाथअप्या द्याडे

स्वीकृत सदस्य

मा. चंद्रकांत राजन्ना नारलावार

प्राचार्य डॉ. अशोक वाकोडकर

उपप्राचार्य
प्रा. पी.आर. बल्लारी

उपप्राचार्य
प्रा. प्रकाश कद्रेकर

उपप्राचार्य(क.म.)
ता.भ. पवार

अभिर्नंदन !

स्वा.रा.ती.म.विद्यापीठाचा उत्कृष्ट प्राचार्य पुरस्कार मिळाल्यानंतर प्राचार्य डॉ. अशोक वाकोडकर यांचा सत्कार करताना मा. खा. डॉ. जनार्दन वाघमारे, संस्थाध्यक्ष प्रकाश पाटील बेम्बरेकर, संस्था सचिव शशीकांत चिद्रावार.

विद्यार्थी संसद २०११-१२

सचिव
अनिल अख्यमवार
B.Com. I

प्राची कळसकर
M.A.II (लोकप्रशासन)

मोतेवार शिवदत्त
NSS प्रतिनिधी

भरत बिरादार
सांस्कृतिक प्रतिनिधी

चैतन्यावार शाहू
M.A.II मराठी

वडगावकर दिनाज
B.C.A.II

प्रणिता चिंतावार
B.A.I

वैशाली तम्मवेार
M.A.I लोकप्रशासन

मीराताई शेके
B.Com.II

प्रेमला तेप्पलवार
B.C.A.III

चौबीवेणव अ.वहाब
B.A.II

प्रगती चाडे
B.A.II

शारदा कुलकर्णी
M.A.I (हिंदी)

शीतल सोलापुरे
B.Sc.I

सचिन बिलावार
B.Sc.III

स.अमीर अहमद पाशा
M.A.II (इतिहास)

आन्वडी रिचकेवार
M.A.I (राज्यशास्त्र)

स्नेहलता सोलापुरे
B.Sc.II

मिलींद उंट्रीकर
M.A.I (इतिहास)

सुर्यकांत धडके
B.Com.II

नरेश येरगलवार
B.Com.I

अ.हकीम म.शरीफ
NCC प्रतिनिधी

राजकुमार मुंचडे
B.A.II

वुळशीराम पाटील
M.A.I (मराठी)

संतोष गुज्जलवार
M.A.II (हिंदी)

गजानन सुरकुटलावार
B.Com.III

विलास गायकवाड
B.C.A.I

मंगला नामपड्डे
M.A.II (राज्यशास्त्र)

अभिनंदन!

प्राची कळसकर
विशेष प्रावीण्यासह उत्तीर्ण
एम.ए. लोकप्रशासन

प्रवीण मैलारे
लातूर बोर्डात १२ वी
कला शाखेत सर्व प्रथम
(९२.५०%)

बी झोन व्हॉलीबॉल स्पर्धेत प्रथम क्रमांक
पटकावलेला संघ.

पी.एस.आय. पदासाठी निवड झालेल्या नारायण गीते
या स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्रातील विद्यार्थ्यांचा सत्कार करताना
प्राचार्य डॉ. आशोक वाकोडकर

आय.बी.पी.एस. परीक्षेत उत्तीर्ण झालेल्या शेख सलमान
या विद्यार्थ्यांचा सत्कार करताना उपप्राचार्य पी.आर. बल्लारी.

स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्राचा विद्यार्थी अरविंद वाघमारे
आय.बी.पी.एस. परीक्षेत उत्तीर्ण झाल्याबद्दल सत्कार
करताना प्राचार्य डॉ. अशोक वाकोडकर.

विद्यापीठ स्तरावरील बॉल बॅडमिंटन प्रशिक्षण शिबीरात
सहभागी झालेले महाविद्यालयाचे खेळाडू.

राजेश आलीवार पी.एस.आय. परीक्षेत उत्तीर्ण झाल्याबद्दल
सत्कार करताना उपप्राचार्य पी.आर. बल्लारी.

अडत व्यापारी शिक्षण संस्था

देगलूर जि.नांदेड

कार्यकारिणी सदस्य

१. श्री प्रकाश निवृत्तीराव पाटील बेंबरेकर
२. श्री नारायणराव रामत्रा मैलागिरे
३. श्री शशीकांत नारायणराव चिद्रावार
४. श्री सूर्यकांत गोविंदराव नारलावार
५. श्री जयराम भूमय्या चिद्रावार
६. श्री राजकुमार राम महाजन
७. श्री विलास शंकरराव तोटावार
८. डॉ.कर्मवीर पोशट्टीजी उनग्रतवार
९. डॉ. भगवान पुंडलिकराव पाटील
१०. श्री नंगाधरराव यशवंतराव जोशी
११. श्री जनार्दन जयराम चिद्रावार
१२. श्री लक्ष्मण काशिनाथअप्पा घाडे
१३. श्री चंद्रकांत राजत्रा नारलावार
१४. प्राचार्य, देगलूर महाविद्यालय, देगलूर

सर्वसाधारण सदस्य

१. श्री देवेन्द्र बालाजीराव मोतेवार
२. श्री गोविंदप्रसाद मांगीलाल झंवर
३. श्री सुभाष व्यंकटराव देशपांडे
४. श्री रामविलास रामचंद्र बाहेती
५. श्री नारायणराव रामजी ताडकोले
६. अध्यक्ष, मार्केट कमिटी, देगलूर

स्थानिक व्यवस्थापन समिती

अध्यक्ष	१. श्री प्रकाश निवृत्तीराव पाटील बेंबरेकर	अध्यक्ष
उपाध्यक्ष	२. श्री शशीकांत नारायणराव चिद्रावार	सदस्य
सचिव	३. श्री सूर्यकांत गोविंदराव नारलावार	सदस्य
सहसचिव	४. श्री राजकुमार राम महाजन	सदस्य
कोषाध्यक्ष	५. श्री जनार्दन जयराम चिद्रावार	सदस्य
कार्यकारिणी सदस्य	६. श्री प्राचार्य डॉ.अशोक वाकोडकर	सचिव
कार्यकारिणी सदस्य	७. श्री प्रा. पी.जी. कद्रेकर	शिक्षक प्रतिनिधी
कार्यकारिणी सदस्य	८. प्रा. सिकंदर देसाई	शिक्षक प्रतिनिधी
कार्यकारिणी सदस्य	९. प्रा. डॉ. संजय पाटील	शिक्षक प्रतिनिधी
कार्यकारिणी सदस्य	१०. श्री आर.एल. जंगीलवार	शिक्षकेतर प्रतिनिधी

स्वीकृत सदस्य

- स्वीकृत सदस्य
पदसिद्ध सदस्य

शालेय समिती

१. श्री प्रकाश निवृत्तीराव पाटील बेंबरेकर	अध्यक्ष
२. श्री शशीकांत नारायणराव चिद्रावार	सदस्य
३. श्री सूर्यकांत गोविंदराव नारलावार	सदस्य
४. श्री राजकुमार राम महाजन	सदस्य
५. श्री विलास शंकरराव तोटावार	सदस्य
६. श्री प्राचार्य डॉ.अशोक वाकोडकर	सचिव
७. श्री सोनवणे एम.एच.	सदस्य
८. श्री नंदकुमार बिडवई	सदस्य

- सर्वसाधारण सदस्य
सर्वसाधारण सदस्य
सर्वसाधारण सदस्य
सर्वसाधारण सदस्य
सर्वसाधारण सदस्य
सर्वसाधारण सदस्य

कुठे काय...

प्राचार्यांचे मनोगत	०९
संपादक	१०
अहवाल विभाग	११
मराठी विभाग	२०
हिंदी विभाग	४५
इंग्रजी विभाग	६२
उर्दू विभाग	९०

प्राचार्यांचे मनोगत

'अभिव्यक्ती' चा वार्षिक अंक आपल्या हाती देताना मनोमन आनंद होत आहे. या ज्ञानाच्या मार्गावरील आपण सारे सहप्रवासी आहोत. या वाटचालीत आपल्याला जे काही भावले ते आज शब्दातून 'अभिव्यक्ती'त मांडले आहे. आपल्या लेख आणि कवितांनी फुललेला, नटलेला, सजलेला हा अभिव्यक्तीचा अंक निश्चीतच युवामनाला आवडेल! आपण शब्दरूपाने दिलेले योगदान हा साहित्यदालनातील अनमोल असा ठेवा असेल. एक लेखक कवी आणि कलावंत म्हणून तुम्हालाही याचा आनंद होईल.

खरे तर महाविद्यालय हा रक्ताच्या नात्यापलीकडचा एक परिवार आहे. याच परिवारातील आपण सदस्य आहात. आपल्या लेखणीतून शब्दबद्ध केलेले हे साहित्य आणि साहित्यांनी परिपूर्ण असलेला अभिव्यक्ती अंक हा आपल्या ग्रंथालयाचा अलंकार आहे.

या अभिव्यक्तीच्या माध्यमातून आपल्या मनातील भावनांना-विचारांना आपण अभिव्यक्त केले आहे. आपणच या महाविद्यालयाचा केंद्रबिंदू आहात आणि म्हणूनच आपल्या सर्वांगीण विकासासाठी संस्थाचालक, प्राध्यापक आणि कर्मचारी वर्ग अथक प्रयत्न करीत आहे. तुम्हीही जिद्द, आत्मविश्वास आणि निर्धाराने ज्ञानाचे यशोशिखर पादाक्रांत करावे, हीच आम्हा गुरूजनांची शुभेच्छा !

प्राचार्य,

डॉ.अशोक वाकोडकर

देगलूर महाविद्यालय, देगलूर

संपादकीय

'अभिव्यक्ती' चा वार्षिक अंक आपल्या हाती देताना आम्हाला अत्यंत आनंद होत आहे. देगलूर महाविद्यालयाला गुणवत्तेचा ऐतिहासिक वारसा आहे. गेल्या ४९ वर्षांमध्ये महाविद्यालयाने अनेक क्षेत्रात देदीप्यमान प्रगती केली आहे. देगलूर सारख्या ग्रामीण आणि सीमावर्ती भागात महाविद्यालयाने एक नवा इतिहास निर्माण केला आहे.

साहित्य हा मानवी मनाचा सहजसुंदर आविष्कार असतो. 'अभिव्यक्त' होणे ही प्रत्येक माणसाची मूलभूत गरज असते. त्याच्या या 'अभिव्यक्ती' ला जेव्हा कलात्मक दर्जा प्राप्त होता तेव्हा ती 'अभिव्यक्ती' साहित्याचे रूप धारण करून रसिकांसमोर येते.

आजचा विद्यार्थी उद्याचा कलावंत असू शकतो. संवेदनशील विद्यार्थी आजूबाजूच्या सामाजिक परिस्थितीचे अवलोकन, निरीक्षण करीता असतो. त्यातूनच त्याच्या जीवनविषयक जाणिवा समृद्ध होत असतात. या जाणिवांना शब्दरूप देण्याची संधी 'अभिव्यक्ती' सारख्या वार्षिक अंकातून विद्यार्थ्यांना मिळत असते. विद्यार्थ्यांच्या आत्मचितनातून मानवी जीवनाच्या विविध पैलूंना शब्दरूप प्राप्त होते. त्याच्यातल्या सुप्त शक्तींना, कलागुणांना सृजनाचा, नवनिर्मितीचा ध्यास लागलेला असतो. हा ध्यास विद्यार्थ्यांचा श्वास बनतो आणि एक सुंदर कविता, कथा किंवा ललित, वैचारिक लेख आकारास येतो.

साहित्य म्हणजे केवळ शब्दांचा खेळ नसतो. विद्यार्थ्यांच्या भाव-भावना, विचार-कल्पना, इच्छा, आकांक्षा, स्वप्न, वेदनासंवेदनांचे प्रतिबिंब साहित्यात पडलेले असते. म्हणूनच साहित्य हे विद्यार्थी मनाचा आरसा असते.

देगलूर महाविद्यालयाचा 'अभिव्यक्ती' हा अंक म्हणजे तरुण-तरुणींचे हक्काचे विचारपीठच होय. या विचारपीठावरून अनेक विद्यार्थ्यांना साहित्याच्या क्षेत्रात उत्तुंग झेप घेण्याची प्रेरणा मिळावी, हीच सदिच्छा ! सदरील अंकासाठी विद्यार्थी मित्रांनी साहित्य देवून सहकार्य केल्याबद्दल त्यांचे हार्दिक अभिनंदन ! हा अंक अधिकाधिक सुंदर व्हावा म्हणून संपादक मंडळाने जे सहकार्य केले त्याबद्दल मी त्यांचा ऋणी आहे.

राजेश्वर दुडूकनाळे
(मुख्य संपादक)

अहवाल विभाग

अनुक्रमणिका

राष्ट्रीय सेवा योजना अहवाल	:	डॉ. संतोष येरावार	१३
एन.सी.सी. विभाग	:	प्रा. निरज उपलंघवार	१७
वार्षिक क्रीडा अहवाल	:	प्रा. निरज उपलंघवार	१८
लोकप्रशासन विभाग	:	डॉ. बालाजी कचुरवार	१९

राष्ट्रीय सेवा योजना
नियमित कार्यक्रम वार्षिक अहवाल
शैक्षणिक वर्ष २०११-१२

वरिष्ठ महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या मनात सामाजिक जाणीव निर्माण करणे तसेच त्यांच्या शैक्षणिक विकासाबरोबर सामाजिक व व्यक्तिमत्त्व विकास घडवून आणणे आणि ग्रामीण भागातील समस्यांची जाणीव विद्यार्थ्यांना करून देणे, विद्यार्थ्यांच्या मनात श्रम प्रतिष्ठेचा, राष्ट्रीय एकात्मतेचा, मानवतेचा व सौहार्दाचा भाव निर्माण करणे या उद्देशाने महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना विभागात अनेक अभिनव उपक्रम राबविण्यात आले. रा.से.यो. चे 'माझ्यासाठी नव्हे तर तुझ्यासाठी' हे बोधवाक्य विद्यार्थ्यां मध्ये रुजविण्यासाठी रा.से.यो. देगलूर महाविद्यालय, देगलूर विभागाने विविध कार्यक्रम आयोजित केले. शैक्षणिक वर्ष २०११-१२ मध्ये महाविद्यालयात संपन्न झालेल्या नियमित कार्यक्रमाचा संक्षिप्त अहवाल खालील प्रमाणे देत आहोत.

सर्वप्रथम जुलै २०११ रोजी माननीय प्राचार्य डॉ. अशोक वाकोडकर यांच्या अध्यक्षतेखाली रा.से.यो. सल्लागार समितीची बैठक घेण्यात आली. त्यात कार्यक्रम अधिकारी डॉ. संतोष येरावार, प्रा.संजय देबडे, प्रा.पटेल एम.एम., अभय कळसकर व समितीचे सर्व सदस्य उपस्थित होते. या बैठकीत वर्षभरातील नियमित कार्यक्रमाची रूपरेषा तयार करण्यात आली.

दिनांक : २५.०७.२०११

या दिवशी लेक वाचवा मोहिमेअंतर्गत राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेकांची देगलूर शहरामध्ये जनजागृतीसाठी रॅली काढण्यात आली.

दिनांक :- ०१.०८.२०११

अण्णाभाऊ साठे व लोकमान्य टिळक यांची जयंती साजरी करण्यात आली. यानिमित्त अण्णाभाऊ साठे व लोकमान्य टिळक यांच्या चरित्रावर प्रकाश टाकण्यात आला.

दिनांक : १३.०८.२०११

रक्षाबंधना निमित्त गोळवलकर गुरुजी विद्यालयात प्रबोधनपर कार्यक्रम घेण्यात आला. या कार्यक्रमात रक्षाबंधनाचे सामाजिक व कौटुंबिक महत्त्व तसेच राष्ट्रीय एकात्मता यादृष्टीने महत्त्व यावर विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करण्यात आले. तसेच व्यक्तिगत स्वच्छता व आरोग्याची काळजी याबाबत विद्यार्थ्यांना माहिती देण्यासाठी डॉ.सौ.विभुते मॅडम यांचे मार्गदर्शनपर व्याख्यान झाले. कार्यक्रमाच्या शेवटी विद्यार्थ्यांना फळे वाटप करण्यात आली.

स्वातंत्र्य दिनानिमित्त महाविद्यालयाच्या परिसरात श्रमदान शिबीर, वृक्षारोपन कार्यक्रम तसेच मुलींसाठी रांगोळी स्पर्धा घेण्यात आली. स्वातंत्र्य दिनानिमित्त स्वयंसेवकांना व विद्यार्थ्यांना राष्ट्रीय एकात्मतेची शपथ देण्यात आली.

महाविद्यालयाचे राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यक्रमाधिकारी प्रा.डॉ.संतोष येरावार यांनी राष्ट्रीय सेवा योजनेचे विद्यार्थी जीवनातील महत्त्व या विषयावर विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. तसेच सद्भावनेची सामूहिक शपथ देण्यात आली.

तीन दिवसीय नवप्रवेशीत विद्यार्थी प्रशिक्षण शिबीर

दिनांक : २२.०८.२०११

या दिवशी प्रा. चमकूडे एम.एम. यांच्या हस्ते या तीन दिवसीय शिबीराचे उद्घाटन झाले. प्रा. चमकूडे यांनी राष्ट्रीय योजना शिबीरातील भूमिका या विषयावर विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. तर प्रमुख मार्गदर्शक म्हणून राष्ट्रीय सेवा योजना माजी जिल्हा समन्वय प्रा. अशोक टिपरसे यांनी राष्ट्रीय सेवा योजनेचा इतिहास व उद्दिष्टे या विषयावर विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

शिबीराच्या दुसऱ्या दिवशी प्रा. डॉ. कतुरवार यांनी विद्यार्थी जीवनातील राष्ट्रीय सेवा योजनेचे महत्त्व या विषयावर स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले. तर अध्यक्षीय समारोपात प्रा. संतोष कदम यांनी राष्ट्रीय सेवा योजना व व्यक्तिमत्त्व विकास या विषयावर विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. शिबीराच्या समारोपाच्या दिवशी महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य प्रा. पवार सर यांनी विद्यार्थी जीवनात राष्ट्रीय सेवा योजनेचे महत्त्व या विषयावर मार्गदर्शन केले. तर प्रमुख मार्गदर्शक म्हणून प्रा. राजेश्वर दुडूकनाळे यांनी राष्ट्रीय सेवा योजनेमुळे विद्यार्थ्यांचे मन आणि मनगट कसे बळकट होते, याबाबत आपल्या अनुभवाच्या आधारे विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. सामाजिक परिवर्तनात स्वयंसेवकांची भूमिका कशी महत्त्वाची आहे, हे पटवून दिले. यानंतर महाविद्यालयाच्या परिसरामध्ये स्वयंसेवकांनी श्रमदान केले. शिक्षक दिनानिमित्त राष्ट्रीय सेवा योजना विद्यार्थ्यांतर्फे कार्यक्रम घेण्यात आला. या कार्यक्रमात महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापकांना पुष्पगुच्छ देवून शिक्षक दिनाच्या शुभेच्छा देण्यात आल्या.

शेख माही, आरती वानखेडे, वंदना कांबळे, स्वप्ना मठवाले, राजकृमार तालीमकर, संतोष राठोड व विजय पाशमवार यांनी उस्मानाबाद येथील रा.से.यो. राज्यस्तरीय शिबीरात सहभाग घेतला. हिंदी दिनानिमित्त हिंदी भाषेचे महत्त्व याविषयावर हिंदी विभागाचे प्राध्यापक डॉ. संतोष येरावार यांच्या मार्गदर्शनाद्वारे हिंदी दिवस साजरा करण्यात आला. देगलूर शहरामध्ये गणेश विसर्जन शांततेत पार पाडण्याच्या दृष्टीने देगलूर पोलीस प्रशासनाला मदत करण्यासाठी २५ स्वयंसेवकांनी पोलीस मित्र म्हणून भूमिका पार पाडली. महाराष्ट्र शासना मार्फत राबविल्या जाणाऱ्या सिगारेट व तंबाखुच्या पदार्थांचे उत्पादन व सेवन मुक्ती अभियान राबविण्यात आले. राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियाना अंतर्गत उपजिल्हा रुग्णालय येथील मोफत आरोग्य रोग निदान व उपचार शिबीरात १५ रा. से. यो. स्वयंसेविकांनी सहभाग घेतला.

वर्षभरात रा.से.यो. च्या वतीने विद्यार्थ्यांसाठी प्रबोधन कार्यक्रम, करियर मार्गदर्शन वृक्षारोपन, जागतिक एड्स दिन, जागतिक मानवी हक्क दिवस, क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले जयंती, मकर संक्रांती निमित्त तिळगुळ वाटप, श्रमदान इ. विविध उपक्रम राबविण्यात आले. विविध कार्यक्रमासाठी प्राचार्य डॉ. अशोक वाकोडकर, उपप्राचार्य प्रकाश कद्रेकर, पी.आर.बल्लारी, प्रा.पवार यांचे मार्गदर्शन लाभले. कार्यक्रम अधिकारी डॉ. संतोष येरावार, प्रा. संजय देबडे, प्रा. रत्नाकर लक्षटे, प्रा. पटेल एम.एम., प्रा. अभय कळसकर तसेच समस्त सल्लागार समितीचे सदस्य यांनी कार्यक्रम पुर्ततेसाठी योगदान दिले.

राष्ट्रीय सेवा योजना
विशेष वार्षिक शिबीर अहवाल

मौजे रामपूर ता. देगलूर

दि. ०६ जानेवारी ते १२ जानेवारी २०१२

'पर्यावरण व नैसर्गीक साधनसंपत्तीच्या संवर्धनासाठी युवक शिबीर'

देगलूर महाविद्यालय देगलूरच्या राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाचे पर्यावरण व नैसर्गीक साधनसंपत्तीच्या संवर्धनासाठी युवक या उद्दिष्टपूर्तीसाठी विशेष सात दिवसाचे शिबीर दिनांक ०६ जानेवारी ते १२ जानेवारी या कालावधीत मौजे रामपूर येथे आयोजित करून यशस्वी करण्यात आले.

शिबीराच्या कालावधीत मौजे रामपूरच्या पर्यावरणीय संतुलनाविषयी ग्रामस्थां मध्ये जागृती निर्माण व्हावी यासाठी त्यांच्या सहकार्याने व स्वयंसेवकांच्या मदतीने ग्राम स्वच्छता, शौचालयाचे शौषखड्डे बनविणे इत्यादी उपक्रम पूर्ण केले. यासोबतच शिबीराच्या कालावधीत व्यसन मुक्ती, अंधश्रध्दा निर्मूलन, माहितीचा अधिकार, सामाजिक चळवळींचा आशय आणि सद्यस्थिती, उच्च शिक्षणाची उपयुक्तता आणि त्या समोरील आव्हाने, व्यक्तिमत्त्व विकास, विवेक- समाजवास्तव- विद्यार्थी आणि समाज परिवर्तन इत्यादी विषयावर प्रा. सर्जेराव रणखांब, प्रा. चोले एम.एम., एच.एस. खंडागळे, प्रा. ओमप्रकाश मदनसरे, डॉ. संजय पाटील, प्रा. खुशालराव आचमारे, प्रा. भिमराव माळगे आंदीची व्याख्याने आयोजित केली.

मौजे रामपूर येथील ग्रामस्थांमध्ये स्वतःच्या पशूंच्या आरोग्याविषयी जागृती निर्माण व्हावी यासाठी डॉ. कळसकर, डॉ. पाटील, डॉ. ढगे, डॉ. बिरादार यांच्या सहकार्याने पशू रोग निदान व चिकित्सा शिबीर आयोजित केले. ज्यामध्ये रामपूर येथील जवळपास २०० पशूंची तपासणी, फवारणी आणि चिकित्सा करण्यात आली. तसेच डॉ. थडके, डॉ. शालिनी भालके, डॉ. उल्का रकटे, यंच्या साहाय्याने बालके व महिलांच्या आरोग्याचे तपासणी शिबीर आयोजित केले. यामध्ये रामपूर येथी असंख्य बालके व महिलांना त्यांच्या आरोग्यची तासणी करून मार्गदर्शन करण्यात आले.

देगलूर महाविद्यालयाचे राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग आणि तालुक्याचे विधीसेवा प्राधिकरण यांच्या माध्यमातून मोफत कायदेविषयक मार्गदर्शन शिबीर घेतले. ज्यात न्यायाधीश शि. प. केकान, अॅड. निलमवार, अॅड. साबळे, अॅड. इनामदार, अॅड. वाकडे यांनी माहितीचा अधिकार, सातबारा यासंदर्भात ग्रामस्थांना मार्गदर्शन केले.

या शिबीराच्या उद्घाटनासाठी प्रा.जी.एस. कल्याणपाड आणि प्रा. व्हि.जी. चिंतावार उपस्थित होते. तर समारोपासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अशोक वाकोडकर, आमदार रावसाहेब अंतापूरकर आणि गावातील सरपंच, ग्रामसेवक, तलाठी, तंटामुक्ती समितीचे अध्यक्ष, पोलीस पाटील हे सर्व उपस्थित होते.

राष्ट्रीय सेवा योजनेचे सात दिवसाचे विशेष शिबीर यशस्वी करण्यात कार्यक्रमाधिकारी डॉ. संतोष येरावार, प्रा. संजय देबडे, प्रा. रत्नाकर लक्षटे, कनिष्ठ विभागाचे कार्यक्रमाधिकारी प्रा. एम.एम. चमकुडे, प्रा. गुरुडे शिवचरण, य.च.म.मु. विद्यापीठाचे कार्यक्रमाधिकारी प्रा. अभय कळसकर आणि सौ. प्रा. तोंडारे सी.एम., प्रा. नागेश्वरी मॅडम, प्रा. मानधना, प्रा. निरज उपलंचवार, प्रा. राजेश्वर दुडूकनाळे यांच्यासमवेत महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांचे सहकार्य लाभले.

एन.सी.सी. अहवाल २०११-२०१२

अ.क्र.	नाव	शिबीराचे नाव	प्रकार	पदक
1	वनंजे सचिन	ATC Camp Nanded	Best Drill March	रौप्य पदक
2	वाघमारे क्षितीज	ATC Camp Aurangabad	Best Sinear	रौप्य पदक
3	राठोड प्रभाकर	ATC Camp Aurangabad	Cultural Programme	सुवर्ण पदक
4	वनंजे सचिन	ATC Camp Hyderabad	Camp Seinear	सुवर्ण पदक
5	महाविद्यालयाने प्राप्त केलेले पारितोषिक	ATC Camp Nanded	Best Group Drill	सुवर्ण पदक

२०११-१२ या वर्षात NCC मध्ये ५० मुलांचा समावेश होता.

'B' प्रमाणपत्र परीक्षेत ४० विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदवला

व ४० विद्यार्थी उत्तीर्ण झाले.

'C' प्रमाणपत्र परीक्षेत १४ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

व ११ विद्यार्थ्यांचा निकाल उत्कृष्ट लागला.

२०११-१२ क्रीडा अहवाल

१. क्रॉस कंट्री

- दि. १२ सप्टेंबर २०११ परमणी येथे क्रॉस कंट्री स्पर्धा पार पाडल्या. त्यात आपल्या महाविद्यालयाचे खालील दोन खेळाडू अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठाय स्पर्धेत हरियाणा मधील रोहटक येथे सहभाग नोंदविला.

१. ईबितदार प्रल्हाद
२. खराटे निलिश बी.

२. व्हॉलीबॉल

- ऑक्टोंबर महिन्यात नांदेड येथे NSB कॉलेजने 'B' झोन व्हॉलीबॉल स्पर्धा आयोजित केल्या. त्यात आपला संघ प्रथम आला असून Central Zone व्हॉलीबॉल स्पर्धेत धर्माबाद येथे तृतीय क्रमांक प्राप्त केले. तसेच एका खेळाडूची आंतर विद्यापीठ व्हॉलीबॉल स्पर्धेत निवड झाले.

१. उल्लेवार कपिल राजू

३. बॉल बॅडमिंटन

- डिसेंबर महिन्यात मानवत येथे झालेल्या आंतर विभागीय स्पर्धेत आपल्या महाविद्यालयाचा संघ द्वितीय आला. तसेच अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ मंगलूर येथे संपन्न झालेल्या स्पर्धेत खालील खेळाडूंची संघात निवड झाली.

१. गंदपवार समिर
२. मधूकर कांबळे
३. बिरादार भरत

४. बॉल-बॅडमिंटन सराव शिबीर

- १८ जानेवारी ते २५ जानेवारी या काळात आंतर महाविद्यालयीन बॉल बॅडमिंटन खेळाडूंचे विद्यापीठस्तरीय सराव शिबीर आपल्या महाविद्यालयात घेण्यात आले.

पदवी व पदव्युत्तर लोकप्रशासन विभागाचा अहवाल

शैक्षणिक वर्ष २०११-२०१२

१. कु. संगीता बोदकूरवार विद्यापीठात सर्व द्वितीय :

एम.ए लोकप्रशासन या विषयात विद्यापीठ परीक्षेत सर्वद्वितीय येण्याचा बहुमान कु. बोदकूरवार संगिता सिद्राम या विद्यार्थिनीस मिळाला. तिच्या यशाबद्दल महाविद्यालयाच्या वतीने अभिनंदन !

२. संशोधन पत्रिकेचे प्रकाशन :

महाविद्यालयातील लोकप्रशासन संशोधन केंद्राच्या वतीने Journal of Advance Public Administration ही संशोधन पत्रिका I.S.S.N. क्रमांकासह प्रकाशित करण्यात आली. प्रस्तुत संशोधन पत्रिका महाराष्ट्र राज्यात सर्व प्रथम प्रकाशित करण्याचा बहुमान लोकप्रशासन विभागास मिळाला आहे. या संशोधन पत्रिकेच्या माध्यमातून लोकप्रशासन विषयातील विचारवंत, लेखक, प्राध्यापक व संशोधकांना संशोधन लेख प्रकाशित करण्याची संधी उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.

३. पीएच.डी. शोधप्रबंध सादर :

लोकप्रशासन संशोधन केंद्रात एकूण १२ संशोधक Ph.D. पदवीसाठी संशोधन करीत असून त्यापैकी प्रा. बंजारा दिलीप लालू (महात्मा गांधी महाविद्यालय, अहमदपूर) प्रा. सौ. मुक्ता गंगथडे (जयक्रांती महाविद्यालय, लातूर) या दोन संशोधकांचे शोधप्रबंध पूर्ण झाले असून विद्यापीठात सादर करण्यात आले आहेत.

४. पोलीस स्टेशनला अभ्यास भेट :

लोकप्रशासन विषयाच्या ५० विद्यार्थ्यांसह अभ्यासक्रमाचा एक भाग म्हणून पोलीस स्टेशन, देगलूर येथे भेट देण्यात आली. पोलीस निरीक्षक श्रीरंग निम्मलवाड व श्री चमकूरे यांनी विद्यार्थ्यांना पोलीस प्रशासनाची रचना, कार्य, कार्यपध्दती व भारतीय दंड संहितेतील विविध कलमांची माहती दिली.

५. 'लोकप्रशासन' (M.C.Q.) या पुस्तकाचे प्रकाशन :-

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठाच्या सुधारीत परीक्षा पध्दतीला अनुसरून डॉ.बालाजी कतुरवार लिखित (बी.ए. प्रथम वर्ष लोकप्रशासन पेपर क्र. I, II, III, IIII साठी) 'लोकप्रशासन' (वस्तुनिष्ठ प्रश्नांसह) हे पुस्तक प्रकाशित करण्यात आले.

परभणी येथील शारदा महाविद्यालयात प्रस्तुत पुस्तकाचा प्रकाशन सोहळा संपन्न झाला.

मराठी विभाग

संपादकीय

मी 'अभिव्यक्ती' अंकांच्या निमित्ताने सर्व रसिक विद्यार्थ्यांचे हार्दिक स्वागत करते. विद्यार्थ्यांच्या कलागुणांना वाव देण्यासाठी महाविद्यालयाने केलेला एक उत्तम प्रयत्न म्हणजे अभिव्यक्तीचा अंक होय. या प्रयत्नामुळे विद्यार्थ्यांना साहित्य क्षेत्रात पदार्पण करण्याची सुवर्णसंधी प्राप्त होते. साहित्याची ओळख करून देण्यासाठी 'अभिव्यक्ती' एक चंगले माध्यम आहे. विद्यार्थ्यांतील कलावंत शोधण्याचे एक उत्तम विचारपीठ म्हणून या उपक्रमाकडे पहावयास हवे. तरुण मनाच्या नानाविध पैलूंना 'अभिव्यक्ती' मुळे एक विलोभनीय रूप प्राप्त झाले आहे. त्यामुळे 'अभिव्यक्ती' चा अंक आपल्या समोर ठेवताना मला मनापासून आनंद होतो.

सदरील अंकासाठी विद्यार्थी - रसिक मित्रांनी मोठ्या प्रमाणात साहित्य देवून सहकार्य केल्यामुळे सर्वांचे ऋण व्यक्त करते.

धन्यवाद !

कांचन श्रीकांत जोशी

बी.एस्सी. प्रथम वर्ष

अनुक्रमणिका

तुम्हाला लिहिता येतं का?	कांचन जोशी	२२
विद्यार्थी एक चिंतन	कौशलया मरकंटे	२३
कैफियत	सलमान शेख	२४
भारत महासत्ता बनेल का?	सिध्दार्थ गायकवाड	२४
खरा धर्म मानवता	सलमान शेख	२६
वीज टंचाई एक समस्या.	नवनाथ तडखेले	२७
एक 'ग्लास' आणि 'चार' मित्र	अमोल पुलकंठवार	२८
शिक्षण आणि जीवन	अमोल पुलकंठवार	२९
लेक वाचवा- देश वाचेल	उषा चामलवाड	३०
विनोद	अर्चना चिनमलवार	३०
विनोद	शेख माही, संपदा पांडवे	३१
चारोळी	अमोल पुलकंठवार	३२
विनोद	उषा चामलवाड	३२
कविता	सिध्दार्थ गायकवाड, विक्रम शंकपाळे	३३
अशी असते आई	शेख माही	३४
माहीत आहे का?	उषा चामलवाड	३४
सुविचार	शेख सलमान	३५
हे माहीत आहे का?	उषा चामलवाड	३६
कविता	शिल्पा कांबळे, आरती वानखेडे	३७
चारोळी	अमोल पुलकंठवार, शिवदत्त मोतेवार	३८
निसर्गानं दिलं	शशीकांत यन्नावार	३९
प्रेम	राजू तालीमकर	४०
असेल कुणीतरी	अमोल पुलकंठवार	४१
कॉलेजचा गारवा	अमोल पुलकंठवार	४२
नाती	राजकूमर मुंगडे	४२
खंत वाटते	सुभाष कोळनूरे	४३
कोणाकडून काय घ्यावे?	सुभाष कोळनूरे	४३
सुख दुःख	अर्चना चिनमलवार	४४
मन	सीमा मठवाले	४४

तुम्हाला लिहिता येत का ?

परवा बाबांना मी प्रश्न केला की, बाबा तुम्हाला लिहिता येतं का? त्यावर बाबा खळखळून हसले आणि मला म्हणाले की "बाळा माझं ग्रॅज्युएशन पूर्ण झालयं, विसरली का तू?" त्यावेळेस बाबांना माझ्या प्रश्नांचा रोख कळलाच नाही. पण खरच आपल्याला लिहिता येतं का? याचा विचार आपण करत नाही. अहो अभ्यासासाठी, कामासाठी सगळ्यांना लिहिता येत पण इथे हया अर्थाने लिहिणे असे नाही. येथे आपल्या मनातील भावना विचार हे आपल्या शब्दात आखता येतं का? हा अर्थ अभिप्रेत आहे. ही पण एक कलाच आहे. कारण प्रत्येकाच्या मनात भावना, विचार असतात पण लेखणीद्वारे ते स्पष्ट करणे सर्वांनाच जमत नाही.

मग आपल्याला हे येत नसेल तर ते आपण शिकायला नको का? अहो लिहिण्याचे बरेच फायदे आहेत. जसे- आपण एखादे वाक्य लिहित असतो तेव्हा त्या वाक्याला आपण तीन प्रकारे सामोरे जातो. जसे लिहितांना आपण आपले लक्ष केंद्रीत करून लिहितो. त्यामुळे बुद्धीला चालना मिळते, लिहित असताना आपण डोळ्यांनी ते वाचतो तेव्हा डोळ्यांना सुध्दा त्या वाक्याची आठवण वा त्या वाक्याचा सराव होतो. महत्त्वाचे म्हणजे आपल्याला गती प्राप्त होते. जरी बुद्धीला आठवत नसेल तर हात आणि डोळे हे आपल्याला लिहिण्यास मदत करतात.

यासाठी आपण रोज किमान दहा ओळी तरी लिहाव्यात हं ! ते रोजनीशीच्या स्वरूपात लिहू शकतो अथवा आपली मते एका विशिष्ट डायरीत जमा करू शकतो व ह्यामुळे व्यक्तिमत्त्व विकासात भर पडते. त्यामुळे आपण स्वतःलाच प्रश्नविचारला पाहिजे की, "मला लिहिता येतं का?"

गुपीत
फुलाचं गुपीत कळीत असतं
भुंग्यांना ते कळणार कसे ?
समुद्राच गुपीत पोटात असतं
लाटांना ते कळणार कसे ?
प्रीतीचं गुपीत ओटात असतं
शब्दाला ते कळणार कसे ?
प्रेमाचं गुपीत हृदयात असतं
डोळ्यांना ते दिसणार कसे ?

सुभाष कोळनूर बी.ए.द्वितीय वर्ष

कांचन जोशी

बी.एस्सी. प्रथम वर्ष

विद्यार्थी : एक चिंतन

ऑल इज वेल चा उद् घोष आभिर आशावादी दृष्टीने करतो की, उपरोधाने यातील द्वंद घेऊन सिनेमाघर बाहेर पडले चित्रपट बघताना आत्महत्येच्या प्रसंगाने मन सुन्न होते. त्या प्रिंसिपलचा खून करावा येथवर चीड मनामध्ये येते. विद्यार्थी आत्महत्यांनी समाजामध्ये प्रश्न निर्माण केला आहे. विद्यार्थी आत्महत्येने मन सुन्न होतेच, परंतु चित्रपटात सुडाचे टारगेट प्रिंसिपल दिसतो मात्र वास्तवात कोठलेच टारगेट नजरेस येत नाही. आत्महत्या का केली? स्वतःहून केली का? का प्रवृत्त केले गेले? आत्महत्येची कारणे एका दिवसात निर्माण होतात का? की त्याचीही एक प्रक्रिया असते? प्रक्रिया व्यवस्थेतून निर्माण होते की विचारातून? व्यवस्था कोणाच्या हातात आहे? असे प्रश्न पडू लागतात आणि संपूर्ण समाजव्यवस्था दोषी आढळते.

नापास झाल्यामुळे मुंबईच्या ७ वी तल्या सुशांत पाटीलने तर एम.बी.बी.एस. परीक्षेत नापास झाल्यामुळे राधिका गणपतराव कमलेश हरिराम डाबले यांनी आत्महत्या केली. या सर्व घटना पाहिले तर असे निदर्शनास येते की, ह्यात एक समान धागा आढळतो. करियरचा ताण, परीक्षेतील अपयश, रोजगार विषयी

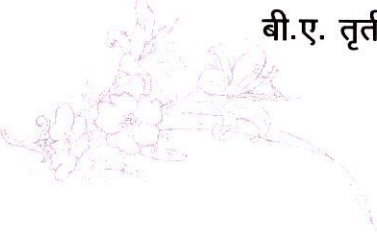
असुरक्षितता, पालकांच्या आणि समाजाच्या अपेक्षा ही मुख्य कारणं आहेत. विद्यार्थ्याला शिक्षकाशी जशी संवाद साधण्याची अपेक्षा असते तसाच पालकांचा पाल्यांशी होणारा संवादही गरजेचा आहे. पालकांच्या अपेक्षाही समाज व्यवस्थेतूनच निर्माण होतात प्रतिष्ठा जपणे, वाढविणे एवढेच काय ती जीवन पध्दती त्याच साठी असते. मुलाच्या शिक्षणासाठी जे खर्च करतात त्यातून हे अपेक्षा करणे गैर आहे. पालकांना वाटत नाही. पालक शिक्षणाच्या बाजारीकरणाचा मग विरोध करीत नाहीत. आर्थिक अडचणी धडपडीमुळे होणारा त्रास हे सर्व आपल्यामुळे झाले आहे असे त्या मुलांना वाटते. त्यामुळे त्या अपराधी भावनेतून मुक्त होण्यासाठी संवेदनशील मुले आत्महत्येकडे वळतात.

दुसरा प्रश्न परीक्षा पध्दतीचा आहे. विद्यार्थी ज्ञानाने कमी आणि परिक्षार्थी जास्त या व्यवस्थेने बनविला आहे. या परीक्षा पध्दतीत बदल करण्याची गरज आज झाली आहे. क्षमता निर्मिती चाचणी असावी. त्या गुणांच्या स्पर्धेतून मुक्त असाव्यात. त्यामुळे आत्महत्या होणार नाहीत. विद्यार्थी युवका मसोर एवढे विशाल जीवन पडलेले असताना तो एकाएकी असा विचार का करायला लागतो. बालपणापासून अपेक्षाचे ओझे, परीक्षेतील अपयशाची भीती, रोजगार प्राप्तीचे भय, महागलेले शिक्षण वैज्ञानिक दृष्टिकोनाचा

प्रचंड अभाव, असलेली बाजार व्यवस्थेच्या गरजेनुसार निर्मित शिक्षण व्यवस्था ही एका दिवसात निर्माण झालेली नसून फक्त नफा या एकमेव धोरणावर चालणारी भौतिक परिस्थिती व भांडवलदारी व्यवस्थेतून ती जन्माला आली आहे.

त्यामुळे या आत्महत्या थांबण्यासाठी समाज परिवर्तनाची सुरुवात शाळेपासून होणे आवश्यक आहे. सर्वांना एकसंध करून समाज पुरोगामी जीवनमूल्यांच्या व समाज प्रबोधनाच्या मार्गावर घेऊन जाणे आवश्यक आहे.

मरकंटे कौशल्या रामचंद्र
बी.ए. तृतीय वर्ष

कैफियत

मैसॅजरच्या दारावर कोणीतरी येण्याची खट-खट झाली, नकळत माझी ही नजर स्क्रीनच्या कोपऱ्यात गेली. कोणीही आलं तरी एक क्षण वाटतं तूच आली, अशी तुझ्याविना राहताना माझी गत झाली. व्हॉइस चाट वर येणारा तुझा तुटका-तुटका आवाज, जसा बेटावर अडकलेला खलाश्याला दिसावा जहाज. वेबकॅम च्या खिडकीमध्ये तुला लाजताना पहाणं, जसं काही रातराणीच्या चांदण्यात नहाणं. मन माझ सुखावतं जेव्हा येतेस ऑनलाईन होऊन, कधी तू ऑनलाईनची ऑफलाईन होऊन माझ्या समोर येशील,

तुझ्या प्रेमाची लाईफलाईन मला बिचाऱ्याला देशील ?

शेख सलमान सलीमसाब
बी.एस्सी. प्रथम वर्ष

भारत महासत्ता बनेल का ?

भारतीय समाज जीवनामध्ये विषमता मोठ्या प्रमाणात आहे. भारतीय समाजात ही विषमता कमी होण्याऐवजी दिवसेंदिवस वाढतच चालली आहे.

आज आपल्या देशात शिक्षणाची व्यवस्था आणि अवस्था अतिशय गंभीर आहे. शिक्षणाच्या या दुरावस्थेमुळे समाज जीवनाच्या इतर क्षेत्रातही दुरावस्था आहे. आज आपल्या देशाची जी लोकशाही धोक्यात आलेली आहे,

ती केवळ शिक्षणाचा अभाव असल्यामुळेच. शिक्षणा अभावी रोजगार मिळत नाही. जो रोजगार मिळतो तो आपल्याला परवडत नाही, आणि याचा परिणाम, अशिक्षित व अल्पशिक्षित भारतीय तरुण आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल बनत आहे. आज भारतीय समाजात जे दारिद्र्याचे वातावरण पसरलेले आहे ते केवळ शिक्षण न मिळाल्यामुळेच. आपल्या देशात अंधश्रद्धा, जुन्या चालीरिती,

अडाणीपणा हे सर्व शिक्षण न मिळाल्यामुळेच टिकून आहे. शिक्षणामुळे माणसाचे जीवन उन्नत होते, शिक्षणामुळेच माणसाला जगण्याची एक दृष्टी मिळते. म्हणून शिक्षण ही अत्यंत महत्त्वाची बाब आहे.

आपल्या देशामध्ये विद्यापीठाची संख्या ३०० च्या आसपास आहे. भारतातील सर्व विद्यापीठात एकूण एक कोटीच्या आसपास विद्यार्थी शिकत आहेत. आता भारतातील कॉलेजमध्ये जाणाऱ्या मुलांचे प्रमाण काढले तर फक्त ७% दिसून येते. यावरून किती शिकतात आणि किती मागे राहतात याचा अंदाज येतो.

आज आपला देश जागतिक महासत्ता होण्याच्या मार्गावर आहे. असे आपल्याला वारंवार सांगितले जाते. म्हणून आपल्याला आपल्या देशाची शैक्षणिक अवस्था काय आहे ते ही पाहणे गरजेचे आहे. जगातील एकूण निरक्षरांपैकी ५४% निरक्षर भारतीय आहेत. हे महासत्तेचे लक्षण म्हणावे का? उच्च शिक्षणाच्या बाबतीत भारताची जगाशी तुलना करता आपला देश फक्त ७% उच्चशिक्षित आहे. अशा भारताला महासत्ता म्हणता येईल काय?

केवळ संपत्ती वाढली, नुसते एकूण राष्ट्रीय उत्पन्न वाढले म्हणजे झाले काय? आज आपल्या देशात घरेलू उत्पादन वाढीच्या दरात भारताचा जगात दुसरा किंवा तिसरा क्रमांक लागतो आणि मानव विकास निर्देशांकात तो १३० च्या आसपास आहे.

याचा अर्थ काय? आज अन्न, वस्त्र, निवारा, शिक्षण, आरोग्य या पाच मूलभूत गरजा कोणत्या देशात किती लोकसंख्येच्या प्रमाणात भागविल्या जातात यावरून मानव विकास निर्देशांक काढला जातो. या निर्देशांकाच्या आकडेवारीत जगातील २५० देशांच्या यादीत आपल्या भारताचा नंबर २३० च्या आसपास आहे. मग आपला देश महासत्ता होतो आहे का?

आज भारत देशामध्ये जागतिकीकरण मोठ्या प्रमाणात दिसून येत आहे. या जागतिकीकरणामुळे प्राणी, वनस्पती यांचे पुरतं सपाटीकरण होत आहे. आजही आपल्याला आवश्यक तेवढी ऊर्जा मिळत नाही, तसेच दलित, आदिवासी व शेतकऱ्यांवर वाढत चाललेला कर्जाचा डोंगर आणि यामुळे देशात आत्महत्येचे वाढते प्रमाण, वाढती जीवघेणी महागाई आणि बोकाळलेला भ्रष्टाचार, वाढती गरीबी, नैसर्गिक साधन संपत्तीचा न्हास व गरिबी माणसांची भाषा, संस्कृती मूल्यव्यवस्था यावर होत असलेले आक्रमण भयंकर आहे. म्हणून जर आपल्या देशाला खऱ्या अर्थाने महासत्ता बनवायचे असेल तर वरील सर्व बाबींकडे जनता व सरकार गांभीर्याने पाहणे व सर्वानी त्याच उद्देशाने कार्यरत राहणे आवश्यक आहे.

सिध्दार्थ गायकवाड
बी.ए.द्वितीय वर्ष

खरा धर्म- मानवता

आज जगामध्ये सर्व परिस्थितीचे बारकाईने अवलोकन केले तर आपणास असं दिसून येईल की, जाती - धर्माचे अडसर निर्माण करून आम्हीच आमची प्रगती खुंटवली आहे.

विशिष्ट जातीत जन्माला आलेले उच्च व दुसऱ्या एखाद्या जातीमध्ये ज्यांचा जन्म झाला आहे ते कनिष्ठ असं आज मानलं जात आहे. यामुळेच धर्मवेडेपणा वाढतो आहे. माणसा-माणसामधला सलोखा नामशेष होऊन जातीय तेढ वाढते आहे. अहंकाराला खत पाणी दिले जात आहे.

हे चित्र चांगलं आहे असं कुणीच म्हणणार नाही. खरं म्हणजे आपण सर्वजन एकाच परमेश्वराची लेकर आहोत. जन्म देणारी आई जशी आपल्या साऱ्याच मुलांवर प्रेम करीत असते त्याचप्रमाणे त्या परमेश्वराच्या दरबारी आपण सर्वजन सारखेच आहोत. पण हे लक्षात न घेता आम्ही आपआपसात भेदभाव करीत आहोत. कदाचित जात वेगळी असेल, धर्म वेगळा असेल, व्यवहार वेगळे असतील, पण आपण सारे मानवाचेच वंशज आहोत आणि म्हणूनच मानवता हाच खरा धर्म आहे, हे आपण सर्वांनीच मानलं पाहिजे.

जगातल्या साऱ्या साधू-संतानी, प्रेषितांनी आणि आपल्या प्राचीन ऋषीमुनींनीही

हाच विचार प्राचीन काळापासून आपल्या समोर ठेवला आहे. संकुचित वृत्ती सोडून साऱ्या जगावर प्रेम करा असाच संदेश या आपल्या पूर्वजांनी आपणास दिला आहे, पण सोईस्करपणे त्याकडे डोळेझाक करून आम्ही आपले शुद्र मार्गच अनुसरत आहोत. त्यामुळे रक्तपात होत आहे. स्त्रिया शिलभ्रष्ट होत आहेत. दुर्बलांना जीवनच असह्य झालं आहे.

ही सारी परिस्थिती आम्ही मानवांनीच निर्माण केली आहे. आमच्या मधला मानव संपला आहे. आम्ही माणसांनीच माणसांची केविलवाणी दशा केली आहे. म्हणून जगात शांतता नांदावी असं जर वाटत असेल, बंधूभाव वाढवावा असं जर वाटत असेल तर सर्वांनीच सर्वधर्म समभाव विश्वबंधुत्वाचा आदर करून एकमेकांशी प्रेमानं वागलं पाहिजे.

भगवान बुद्ध, ज्ञानेश्वर, तुकाराम, एकनाथ, म.गांधी यांच्या जीवनातून आपणास अशीच प्रेरणा मिळते. त्यामुळे मानवता हाच खरा धर्म, मानला पाहिजे.

शेख सलमान सलीमसाब
बी.एस्सी.प्रथमवर्ष

वीज टंचाई एक समस्या.

वीज, रस्ते, आणि शुध्द पाणी हे तीन घटक कोणत्याही देशाचे मुख्य आधार मानले जातात. कारण हे सर्व देशासाठी फार उपयुक्त असे स्रोत आहेत. ज्या देशात विजपुरवठा अधिक आहे. तिथे, कारखान्यांची संख्या वाढते. कारखान्यांच्या संख्येवरून देशाची आर्थिक प्रगती दिसून येते. आपल्या भारताचे स्वप्न आहे, २०२० मध्ये जागतिक महासत्ता होणे. पण हे कितपत शक्य आहे. कारण आपल्या देशात एकूण वीजेच्या केवळ ५०% वीजपुरवठा होतो. म्हणजे आपल्या देशाला २.५० लाख मेगावॉट वीजेची गरज आहे. भारताच्या ७०% खेड्यात आज सर्रास वीजचोरी केली जाते. कारण कुचकामी प्रशासन आपल्या सरकारच्या सोबतीला आहे, असो, आपण प्रत्यक्ष वीजटंचाईबाबत अधिक जाणून घेऊ.

आज देशात जवळ-जवळ २.५० लाख मेगावॉट वीजेची आवश्यकता आहे. परंतु प्रत्यक्षात १.८२ मेगावॉट विजेचे उत्पादन होते. स्वातंत्र्यानंतर पहिल्या ५० वर्षात म्हणजेच १९९७ पर्यंत देशात वीजेचे उत्पादन केवळ १ लाख मेगावॉट होते. यानंतरच्या १० वर्षांच्या काळात म्हणजे २००७ पर्यंत ते आणखी २२ हजार मेगावॉटने वाढले. त्यानंतरच्या पाच वर्षात तब्बल ५८ हजार ४४३ मेगावॉट वीजेची आवश्यकता आहे. उत्तर भारतातील अनेक राज्यातील खेड्यात तर वीजच नाही ही बाब वेगळी झाली. ह्या खेड्याचा जर विचार केला तर देशात ३ लाख मेगावॉट वीज पाहिजे. देशाला भारनियमनमुक्त करायचे म्हणजे या ४ वर्षात

देशाला १ लाख ते सव्वालाख वीज मिळाली पाहिजे यासाठी गुंतवणूक वाढविण्यासाठी युध्दपातळीवर प्रयत्न चालू आहेत. १ मेगावॉट वीजनिर्मितीसाठी ५ कोटी रुपये लातात. तर गेल्या पाच वर्षात खासगी क्षेत्राने वीज उत्पादनासाठी १ लाख कोटी रुपयाची गुंतवणूक केली आहे. बाराव्या पंचवार्षिक योजनेअखेर ही गुंतवणूक दोन लाख कोटीवर जाईल. जी गरजेच्या (पाचलाख कोटी) ४०% आहे.

बाराव्या पंचवार्षिक योजनेत १ ते सव्वालाख मेगावॉट वजेचे लक्ष्य साध्य करण्याचे सरकारपुढे फार मोठे आव्हान आहे. कारण वीज निर्मितीचा मागील प्रगतीचा आढावा घेतल्यानंतर असे दिसून येईल की देशाला एक लाख मेगावॉट वीज निर्मितीचे लक्ष्य साध्य करण्यासाठी ५० वर्षे लागली होती. नंतरच्या १५ वर्षात जवळपास ८० हजारह मेगावॉट अतिरिक्त विजनिर्मिती झाली. अकराव्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये ४२ हजार मेगावॉट वीज उत्पादन वाढले. म्हणजेच बाराव्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये जास्तीत जास्त ५० हजार मेगावॉट वीज वाढू शकते. जे एकूण लक्ष्याच्या ५० टक्यापेक्षा कमी आहे. सरकारला खरोखरच देश भारनियमनमुक्त करायचा असेल तर वीज निर्मितीच्या प्रयत्नात दुप्पटीने वाढ करावी लागेल आणि खाजगी क्षेत्राला सरकारी क्षेत्राच्या बरोबरीने वीजनिर्मिती क्षेत्रात गुंतवणूक करण्यात प्रोत्साहित करावे लागेल.

नवनाथ एस. तडखेले

बी.ए. प्रथम वर्ष

एक 'ग्लास' आणि 'चार' मित्र

चार मित्र नेहमीच्या कट्टयावर जमले होते. बऱ्याच दिवसांनी असा योग आला होता. कॉलेज संपलं... जॉब आणि सॅलरी पॅकेजचे दिवस आले... तसं संगळ्याचं चांगलं होतं.... पण भेटणं काही होत नव्हतं, शेवटी एकदाचं फोनाफोनी करून ते भेटले.

गप्पा रंगल्या... जो तो आपआपल्या पे-पॅकेजसच्या लांबचलांब कहाण्या रंगवून सांगत होता...तेवढ्यात एकाला सहज गंमत सुचली. समोरच्या ग्लाससाकडे पाहून तो सगळ्या दोस्तांना म्हणाला. अरे हा ग्लास अर्धा भरलेला की, अर्धा रिकामा? सगळे हसले म्हणाले काय हा जुनापुराणा प्रश्न.

पण हा मित्र काही ऐकेना... म्हणाला, "खेळतोय ना आपण, मग सांगा ना एका वाक्यात की, हा ग्लास भरलेला की रिकामा?"

एकजण म्हणाला गेले यार ते रोमॅण्टिसिझमचे दिवस ! ग्लास अर्धा भरलेला कधीच नसतो. तो अर्धा रिकामाच असतो. आपण उगीच वेडी स्वप्नं पाहतो...

दुसरा म्हणाला "अजिबात नाही, लाईफ काय टफ चाललयं यार, ग्लास अर्धा भरलाय असं मानून चाललं तर जगणं सोपं होतं. नीतर प्रस्टेशनने जीव जायचा आपला...मी आपलं ग्लास अर्धा भरलाय असं

मानून सगळं आनंदानं स्वीकारतो...

तिसरा म्हणाला मी जरा प्रॅक्टिकल झालोय, ग्लास भरलाय की रिकामा, हे मी त्या-त्या वेळची माझी गरज पाहून ठरवतो. मला किती फायदा होणार त्या ग्लासचा, यावर मी सांगतो की तो अर्धा भरलाय की अर्धा रिकामा? आता तरी माझ्यासाठी तो अर्धा भरलेला आणि अर्धा रिकामा ... नो मोअर झिकझिक...

आपआपलं बोलून झाल्यावर त्या तिघा मित्रांनी आपल्या या प्रश्नकर्त्या मित्राला विचारलं की तुझं काय? तु सांग ना, तुला कसा दिसतोय हा ग्लास?

तो मित्र हसला, म्हणाला, खरं सांगू, मला हा ग्लास अर्धा भरलेलाही दिसत नाहीये आणि अर्धा रिकामाही. मला दिसते या ग्लासात एक संधी... मनात आणलं तर मी हा ग्लास भरू शकतो आणि मनात आणलं तर तो रिकामाही करू शकतो. एकाच ग्लासात माझ्यासाठी दोन संधी आहेत.

ग्लास माझा आहे. तो भरायचा की रिकामा करायचा हे मीच ठरवीन. हे ठरवणंही बदलत्या परिस्थितीत महत्वाचं आहे. नाही का?

अमोल राजेंद्रराव पुलकंठवार
बी.कॉम. प्रथम वर्ष

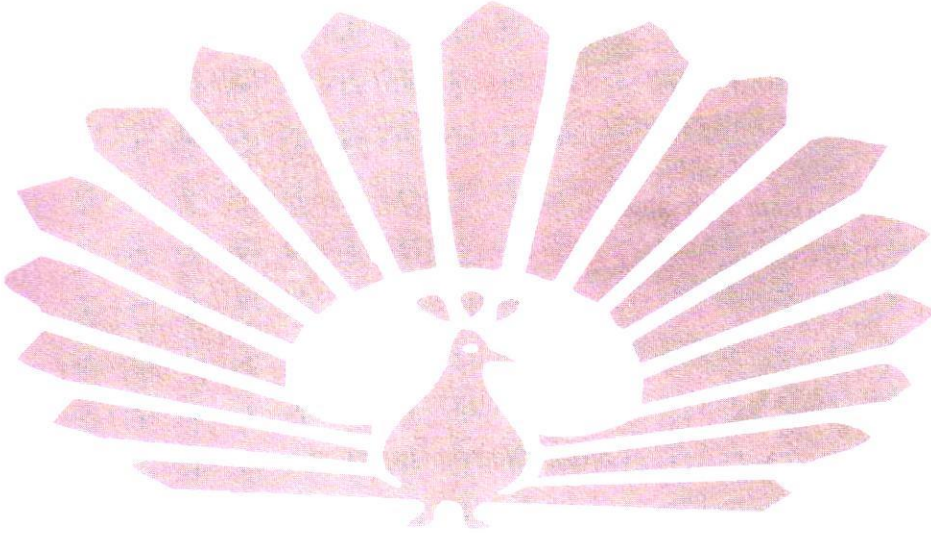
शिक्षण आणि जीवन

● शिक्षण म्हणजे पाठांतर नव्हे, मार्काची टक्केवारी नव्हे तर शिक्षण म्हणजे पुढे सरकणं, जे माहीतच नाही ते माहीत होणं, जे दिसत नव्हतं ते दिसायला लागणं. जे ज्ञान अनुभवानं मिळालं त्याला शिक्षणाची जोड असावी. एका पदवीनं पुढच्या वर्तुळात प्रवेश करण्याचं दार खुलं व्हावं आणि त्यादारापलीकडच्या जगात नवी संधी शोधावी म्हणून शिकलं...!

● एका भिंगातून सुर्याची किरणं एका कागदावर केंद्रीत केली. कागद जळायला लागलं. वेगळेपण प्रयोगात नाही. पण तुझ्या अंगातल्या सर्व क्षमता तू अशा एकवटल्यास तर आयुष्यात येणारे कोणतेही संकट तू या कागदासारखे जाळू शकतोस.

या बाबत थोडा विचार करच....!

अमोल राजेंद्रराव पुलकंठवार
बी.कॉम. प्रथम वर्ष

लेक वाचवा - देश वाचेल

स्त्री तेरी कहानी ...

मुलीची संख्या हा आजचा अतिशय चिंताजनक विषय बनला आहे. केवळ एका वर्षात फक्त एका राज्यातून ५५ हजार मुली अर्भकाची हत्या करण्यात आली. या गंभीर बाबीचा विचार करणे आता खूपच महत्वाचे बनले आहे. कारण राज्यातील २० हून अधिक जिल्ह्यामध्ये १००० मुलांमागे साधारणतः २०० पेक्षा कमी मुलींचे प्रमाण पाहता वेळीच यावर नियंत्रण न मिळवल्यास देशात यादवी माजण्याची शक्यता आहे. याचे मुख्य कारण दर तीन महिन्यांनी सोनोग्राफी सेंटरची तपासणी घेण्याचा नियम असताना त्याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी होत नाही. त्यामुळे मुलगा-मुलगी समान असल्याच्या जाहिराती दाखविण्यापेक्षा कायदयात कडकपणा आणणे महत्वाचे आहे. कारण मुलापेक्षा मुलगी बरी प्रकाश देते दोन्ही घरी.

उषा चामलवाड- बी.एस्सी.प्रथम वर्ष

लडकीयों से दिल लगाना एक भूल है
लडकीयों के पिछे जाना फिजूल है
जिस दिन किसी लडकी ने आपको
कहदिया 'आय लव्ह यू'
तो समझ लेना उस दिन
एप्रिल-फुल है ।

गंग्याने कुक्कर विकत घेतला
आणि दुसऱ्या दिवशी परत केला.
दुकानदार : का परत आणला ?
गंग्या : घरात तरुण मुली आहेत आणि
हा शिट्या मारतोय.

अर्चना गोविंदराव चिनमलवार

बी.ए.तृतीय वर्ष

● कॉलेज सुटलेलं असतं, सगळे मुलं-
मुली आपआपल्या घरी जात असतात.
तेवढ्यात एक मुलगा पाय घसरून
गाढवासमोर पडतो, तेव्हा....

मुलगी म्हणते : काय रे, दादांच्या पाया
पडतोस वाटतं?

मुलगा : हो ! वहिनी दादांच्या
पाया पडतोय.

विनोद

मुलगी : उद्या माझा वाढदिवस आहे.
मुलगा : अँडव्हान्समध्ये वाढदिवसाच्या
शुभेच्छा !

मुलगी : माझ गिफ्ट ?

मुलगा : काय देऊ ?

मुलगी : रिंग देतोस ?

मुलगा : रिंग तर देतो पण फोन उचलू
नकोस बॅलेन्स नाही ना !

● एका दारुड्याची पत्नी त्याला घेऊन डॉक्टरकडे जाते. डॉक्टर खूप वेळ त्या दारुड्याला तपासत होते. ते बाहेर येऊन रूग्णाच्या पत्नीस म्हणाले "मी इतका वेळ तपासलो पण तुमच्या पतीच्या आजाराचे कारण काही समजेना. मला वाटते, दारुड्याच्यामुळे असे होत असेल." दारुड्याची पत्नी - "ठिक आहे, तुमची उतरली की फोन करा, आम्ही परत येतो."

अमोल पुलकंटवार
बी.कॉम..प्रथम वर्ष

एका घरगुती वापराच्या वस्तूचे उत्पादन करणाऱ्या कंपनीत मुलाखत सुरु होती. मुलाखत देणारे तरुण अगदीच सुमार दर्जाचे होते. त्यातून एका उमेदवाराची कंपनीच्या कार्यकारी संचालकाने निवड केली. तेव्हा त्यांच्या सहकार्याने त्याला विचारले की, ज्याची तुम्ही निवड केली तो तरुण तर धडधडीत खोट बोलत होता तरी त्याची निवड का केली? त्यावर कार्यकारी संचालक म्हणाले, "मार्केटींग विभागात त्याचा उपयोग होईल म्हणून।"

पांडवे संपदा सोपानराव
बी.ए. द्वितीय वर्ष

छोटा मुलगा दुकानात जातो
मुलगा : काका, तुमच्याकडे चेहरा गोरा करायचा क्रीम आहे का?
दुकानदार : हो ! आहे ना बाळा.
मुलगा : मग : लावत का नाहीस, काळ्या मी रोज किती घाबरतो.

शेख माही अब्दुल वहाब
बी.ए. द्वितीय वर्ष

अमोल राजेंद्रराव पुलकंठवार
बी.कॉम. प्रथम वर्ष

कसाबने पाकिस्तानला
पत्र लिहले

आना फ्री...
जाना फ्री...
और पकडे
गये तो ?
खाना फ्री...

कोणाला सांगू नका !

रागीट, हेकट मालकांना त्याचा एक
सेवक पाण्यात बुडताना वाचवतो

मालक : तुझे खूप उपकार आहेत, मी तुला बक्षीस
देईन पगार वाढवीन.

सेवक : हो, पण मालक मी तुम्हाला वाचवलं म्हणून
सांगू नका, नाहीतर लोक संघी पाहून मला
बुडवतील.

बघा मी किती शिकलोय !

चिटू : बाबा तुम्ही किती शिकलात ?

बाबा : बी.ए. पर्यंत.

चिटू : मी तुमच्यापेक्षा जास्त शिकलोय !

मी 'ए' पासून 'झेड' पर्यंत आणि तुम्ही बी
पासून 'ए' पर्यंत खाली आलात.

जाऊ दया लहान आहे.

सचिन : [शेजाऱ्यास] अरे महेश, तू
तुझ्या पिंट्याला जरा समजाव हं !
मला तो घोडा म्हणतो.

महेश : जाऊ दया हो, लहान आहे.
त्याला घोडा आणि गाढव
यातला फरक समजत नाही.

उषा चामलवाड
बी.एस्सी.प्रथमवर्ष

मैत्री

मैत्री कधी असते नाजूक पाकळी
तर कधी असते अतूट अशी साखळी
मैत्री एक सुंदर फुल त्यात जगावेगळा सुगंध
आणि या सुगंधामागे एक सुंदर ऋणानुबंध
मैत्री समजून घेते भावना मुक्या
अन् हिच तर असते खरी मैत्रीची व्याख्या
वाटतं जेव्हा संपल सर्व मैत्री करते नवा आरंभ
भरकटलेल्या मनाचा मैत्रीच तर असते दिपस्तंभ

सिध्दार्थ गायकवाड
बी.ए.द्वितीय वर्ष

"बंधन"

नदीला असतं काठाचं बंधन
फुलाला असतं देठाचं बंधन
स्त्रीला असतं शीलाचं बंधन
जिभेला असतं ओठाच बंधन
शिक्षणाला असतं ज्ञानाचं बंधन
आणि जीवनाला असतं मृत्यूचं बंधन.

अर्चना गोविंदराव चिनमलवार

बी.ए.तृतीय वर्ष

ती मला सांगून गेली

ती मला सांगून गेली
वाटलस कधी तर
मला आठवत रहा .. आठवत रहा
डोळे शांत मिटुनी
मला हाका मारीत रहा
तुझ्या आवतीभोवती कुठेतरी
मी दरवळत असेन
तुझ्या अर्घ्या हाकेनंतर
पापण्यात येवून बसेन

ती मला सांगून गेली
म्हणूनच, मी आज तिचा
विचार करत करत स्वतःला
विसरून जातो.
पापण्या ओल्या झाल्यावर
स्वतःच स्वतःला सावरतो

शंकपाळे विक्रम रमेशराव
बी. कॉम. तृतीय वर्ष

अशी असते आई

कशी असते आई कशी असते आई
नऊ महीने गर्भात सामावून घेई
मुल येता जन्माला त्या क्षणी आनंदी होई
आनंदाने मुलाच्या पालन पोषणास समर्पित होयी
बाळ बोकड्या स्वरात म्हणून लागला आई
ऐकुनी आईचा कान तृप्त होवून जाई
डोळ्यात आईच्या आनंदाने अश्रू येई
अशी असते आई, अशी असते आई ॥

मुलाला दुःख झाले तर तिही दुःखी होई
मुलाला आनंद झाला तर तीही आनंदी होई
बाळावरील संकटे स्वतःवर झेलून घेई
अशी असते आई, अशी असते आई ॥

शेख माही अब्दुल वहाब
बी.ए. द्वितीय वर्ष

माहीत आहे का?

● प्लुटोनियम

प्लुटोनियम हे मानवनिर्मित मुलद्रव्य आहे. ते निसर्गात स्वतंत्र अवस्थेत सापडत नाही. प्लुटोनियमची घनता १९.८ ग्रॅम/घनसेंटीमीटर असून ती सोन्यापेक्षाही जास्त आहे. प्लुटोनियमचे एकंदर १४ समस्थालियम आहेत. घनरूप, द्रवरूप, आणि वायूरूप अशा पाण्याच्या तीन अवस्था आहेत. प्लुटोनियमला मात्र सहा निरनिराळ्या अवस्था आहेत. एका अवस्थेतून दुसऱ्या अवस्थेत जाताना प्लुटोनियमच्या चौथ्या अवस्थेला डेल्टा असे नाव आहे. या अवस्थेतील प्लुटोनियम अणुबॉम्बसाठी वापरला जातो. परंतु ३२० अंश सेल्सिअस तापमानाच्या वरच ही अवस्था स्थिर आहे.

उषा चामलवाड
बी.एस्सी.प्रथम वर्ष

सुविचार

- अपयशाच्या चिखलात पाय रोवल्याशिवाय यशाच कमळ हाती येत नाही.
- दुःखाच्या पायऱ्या चढल्याशिवाय सुखाचे मंदिर दिसत नाही.
- जीवनात दुःखाला प्रेमाने, दारिद्र्याला श्रमाने आणि कलहाला शांतीने जो जिंकेल तोच जीवनात सफल होईल.
- निकालाच्या दिवशी हसायचे असेल तर वर्षभर डोळ्यात पाणी येईपर्यंत अभ्यास करा.
- शंभर गोष्टी बोलण्यापेक्षा एक गोष्ट प्रत्यक्ष आचरणात आणणारा श्रेष्ठ होय.
- स्वतःचे स्वामी झाल्याशिवाय जगाचे स्वामी होता येत नाही.
- दुसऱ्यांसाठी जे जगतात तेच खऱ्या अर्थाने जिवंत असतात.
- जीभ तीन इंच लांबीची खरी ! पण तिच्यात सहा फूट माणसाला ठार मारण्याचे सामर्थ्य आहे.
- तुम्हाला उन्नती करायची असेल तर विचार उच्च असावे लागतात.
- ज्ञानाचा जीवनात साक्षात्कार होणे याचेच नाव विज्ञान आहे.
- प्रबल इच्छाशक्ती + अपार मेहनत + सुयोग्य मार्गदर्शन = यश
- जगूण मरण्यापेक्षा मरून जगण्यात जास्त मोठेपणा आहे.
- अपयशाच्या चिखलात पाय रोवल्याशिवाय यशाचे कमळ हाती येत नाही.

शेख सलमान सलीमसाब
बी.एस्सी.प्रथमवर्ष

हे माहीत आहे का?

१. माणसाच्या शरीरात जवळजवळ ४०,००० मैल लांबीच्या रक्तवाहिन्या असतात.
२. वाळवंटातील गोगलगायी त्यांच्या शंखात जवळजवळ चार वर्षांपर्यंत सुप्तावस्थेत जिवंत राहतात.
३. मानवी डोळा रंगाच्या १७,००० छटा सहज ओळखू शकतो.
४. बर्फावर लोखंडाचे पाते किंवा सुरी फिरवल्यावर जितके घर्षण होते, त्यापेक्षा तिपटीने घर्षण आपल्या दोन सांध्यांमध्ये होत असते.
५. वाघ व सिंह यांची फुपुसे अशक्त असतात. त्यांना न थांबता एक मैलापेक्षा जास्त अंतर पळता येते.
६. मध गोळा करण्यासाठी मधमाश्या पोळ्या पासून फुलांच्या मागावर सात ते दहा कि.मी. अंतरावर उडत जातात.
७. कावळे जेव्हा एखाद्या धान्याच्या शेतात शिरतात तेव्हा खबरदारी म्हणून आपल्यापैकी एकालातरी रखवालदार म्हणून शेताबाहेर ठेवतात.
८. जिराफच्या लांब मानेत जेवढे (सात) मनके असतात तेवढेच मनके पिटुकल्या उंदराच्या मानेत असतात.
९. सर्व प्राण्यात दमदारपणे धावणाऱ्या, रुबाबदार दिसणाऱ्या घोड्याला जास्त थंडी वाजते.
१०. स्टिकिंग-ट्री नावाच्या झाडाचे पान उघड्या अंगाला लावले, तर विंचू चावल्याप्रमाणे वेदना होतात.

उषा चामलवाड
बी.एस्सी.प्रथम वर्ष

मैत्री

मुळातच साद दिली नाही तर प्रतिसादाची
अपेक्षा करत नाही.

पण सादाला प्रतिसाद दिला नाही तर
अंतर तुटल्यावाचून राहत नाही.

मुळातच मैत्री जूळली नसेल तर
तुटल्याचे दुःख होत नाही.
पण जुळलेली मैत्री तुटली तर
वेदनेला अंतर राहत नाही.

मुळातच मैत्री नसेल तर
एकटेपणा वाटत नाही.
पण अर्ध्यावर मैत्री तुटली तर
आयुष्य पुढे सरकत नाही.

शिल्पा लक्ष्मणराव कांबळे
बी.ए. द्वितीय वर्ष

स्त्रीचं जीवन

पहिलं ऐकावं वडीलाचं
नंतर ऐकावं पतीचं...
पतीचं संपत नाही लगेच
सुरू होतं मुलांचं
ऐकत-ऐकत आयुष्यच संपते
पण ऐकवण्याचं काही जमत नाही
हे आहे स्त्रीचं जीवन
बदलेल का माहीत नाही?

आरती विश्वनाथराव वानखेडे
बी.ए. प्रथम वर्ष

चारोळी

तू निघून गेलीस
तेव्हा मला सापडलं काही
तुलाही जाणवलं असेल
तुझं मन तुझ्याजवळ नाही...

पहिल्या वहिल्या पावसात
ती नाच-नाच नाचेल
चेहऱ्यावरचं हास्य तिच्या
आणखी खूलून दिसेल
पाऊस सुध्दा वेडा होईल
तीला ओलं करताना
मला पहायचंय तिला एकदा
पावसात भिजताना...

अमोल राजेंद्रराव पुलकंठवार
बी.कॉम. प्रथम वर्ष

आयुष्याची स्वप्ने पाहताना
वास्तवाला कधी विसरायचं नसतं
गुलाबाला स्पर्श करताना
काट्याच भान मात्र ठेवायचं असतं.

जन्माला आला आहेस
थोडं जगून बघ
जगात खुप दुःख आहे
थोडं सोसून बघ.

शिवदत्त रामा मोतेवार
बी.ए. तृतीय वर्ष

काही नाती अमूल्य असतात,
त्यांची किंमत करू नये,
जपावं हाताच्या फोडासारखं
उगाचच गंमत करू नये....

अविनाश शामराव गायकवाड
बी.एस्सी. प्रथम वर्ष

तुझ्या आठवणीत मी जगतो
अस मी कधीच म्हणणार नाही,
कारण आठवण्यासाठी मुळात,
मी तुला कधीच विसरत नाही.

शेख सलमान सलीमसाब
बी.एस्सी. प्रथम वर्ष

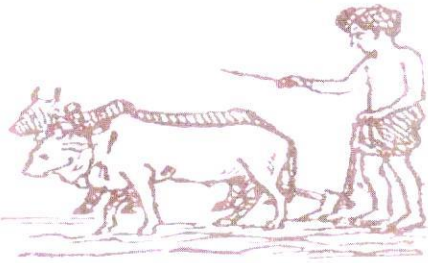
निसर्गान दिलं

निसर्गानं दगड दिला
आम्ही त्याची मुर्ती केली
निसर्गानं फुल दिली
आम्ही त्यांची माळ केली
निसर्गानं दगड-माती दिली
आम्ही त्याचे देऊळ केले
पाणी होते निसर्गाचे
आम्ही त्याचे तिर्थ केले
निसर्गानं वाचा दिली
आम्ही तिचे शब्द केले
देवळामध्ये मुर्ती ठेवून
शब्दांनी त्या भजन केले
निसर्गानं दिलं तरी
सारे उलट घडत गेले
हाती दगड आला
त्यांचे आम्हीच शस्त्र केले.

शशीकांत विजयराव यन्नावार

एम.एस्सी. प्रथमवर्ष

प्रेम

मी प्रेम केलं, मी प्रेम केलं
तुझ्या गोड हसण्यावर
तुझ्या शांत बसवण्यावर
तुझ्या मनमोकळेपणावर
आणि वेगळ्या वाटणाऱ्या स्वभावावर

मी प्रेम केलं
तुझ्या मंजूळ बोलण्यावर
मासोळी डोळ्यातील बोलकेपणावर
तुझ्या चेहऱ्यावरील निरागस्तेवर
आणि तेवढच शांतपणावर

मी प्रेम केलं
तुझ्या कधीतरी रागावण्यावर
रागाने लाल झालेल्या त्या नाकावर
लटके नाक मुरडण्यावर
अन् गाल फुगून बसण्यावर

मी प्रेम केलं
तुझ्या इशश म्हणण्यावर
तारुण्य सुलभ लाजण्यावर
लाजून झुकणाऱ्या नजरेवर
आणि गुलाबी गालावर

मी प्रेम केलं
तुझ्या स्वप्नांवर, इच्छा आकांक्षांवर
तुझ्या मनातील भावनांवर
तू सोसलेल्या वेदनांवर
आणि जीवनातील दुःखावर

सुगंधीत फुलाचा वास
कधीच झाकत नाही
पण ज्यांना सर्दी आहे
त्यांना त्याची मजा
घेता येत नाही
प्रेम हे असचं
एक फुल आहे.

प्रेम हा एक रबरी फुगा आहे
फुकता फुकता तो सुंदर
दिसू लागतो, चांगला फुगतो
चांगला उडू लागतो पण
तो केव्हा फुटेल याचा काही
नेम नसतो.

राजू सहदेव तालीमकर
बी.ए. प्रथमवर्ष

असेल कुणीतरी

असेल कुणीतरी माझ्यासाठीच खास ....!
एखादया वळणावर माझी पाहणार वाट... !
माझ्यासाठीच थांबलेली, माझ्या भेटीसाठी आसुसलेली
असेल कुणीतरी माझ्यासाठी खास...!

माझ्यावर प्रेमाचा वर्षाव करणारी ...
माझे एकाकीपण संपविणारी ...
माझ्या सूखात सहभाग होणारी, माझे दुःख
आपले मानणारी ....

असेल कुणीतरी माझ्यासाठी खास....
मला 'मी आहे तसाच' स्वीकारणारी,
मला समजून घेणारी, सावली सारखी सतत
माझ्याबरोबर राहणारी माझ्यासाठीच जगणारी
असेल कुणीतरी माझ्यासाठीच खास....

बऱ्याच वेळा भेटलोही असेन कदाचित
नजरेतून मनातल्या भावना ओळखणारी...
ती सुद्धा द्विधा (Confused) मनस्थितीत असणारी
असेल कुणीतरी माझ्यासाठी खास....

कदाचित आता ही कविता वाचत देखील असेल ती....
अन् ही कविता वाचून .... खुदकन हसून म्हणणारी
"अरे वेड्या मीच मीच ती, तुझ्या स्वप्नात
येणारी आणि फक्त तुझ्याच एका इशान्याची वाट पाहणारी...
असेल कुणीतरी माझ्यासाठीच खास....

असेल कुणीतरी माझ्यासाठी खास...
असेल ना कुठेतरी कोणीतरी माझ्यासाठीच ती एक खास....

अमोल राजेंद्रराव पुलकंठवार

बी.कॉम. प्रथम वर्ष

कॉलेजचा गारवा

Syllabus जरा जास्तच आहे
दरवर्षी वाटतो....
Chapter पाहून Passing चा
Problem मनात दाटतो....

तरी Lectures चालू राहतात
डोक्यात कांही घुसत नाही....
चित्र-विचित्र Figure शिवाय
Board वर काहीच दिसत नाही....

तितक्यात कुठून तरी Function ची
Date जवळ येते....
Semester मधले काही दिवस
नकळत चोरून नेते...

नंतर Lecturers Extra तास घेऊन
भराभरा शिकवत राहतात.
Problems Example Theory सांगून
Syllabus लवकर संपवू पाहतात....

पुन्हा हात चालू लागतात
मन चालत नाही...
सराशिवाय वर्गामध्ये
कोणीच बोलत नाही.....

Lectures संपून Submission चा
सुरू होतो पुन्हा खेळ....
Journal Complete करण्यामध्ये
फार फार जातो वेळ ...

चक्क डोळ्यांसमोर Syllabus
चुटकी सरशी संपून जातो...
Imp Questions वाचून सुध्दा
Paper's कसेबसे सोडवत जातो....

अमोल राजेंद्र पुलकंठवार

बी.कॉम. प्रथम वर्ष

"नाती"

नाती असतात माणसांना जोडणारे
नाती असतात माणसांना तोडणारे

कधी नाती बनतात फुले
तर कधी बनतात काटे

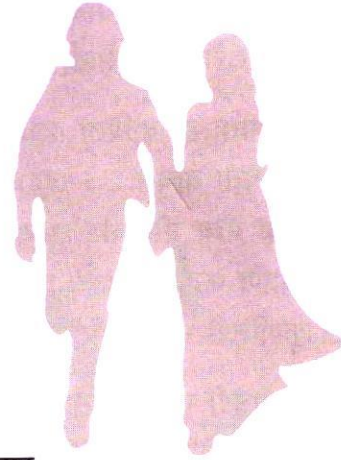
नाती पाषाणला पाझर फोडणारे
नाती मनाला गहिवरून आणणारे

नाती असतात गोड
नाती असतात कडू

कधी कोणास दुःखणारे
तर कधी कोणास सुखावणारे

नाती जोडताना जरा जपून जोडावं
कधी नकळत धागे तुटून जातात.

राजकृमार सुधाकर मुंगडे
बी.ए. तृतीय वर्ष

खंत वाटते

घर आहे, पण
घरपण नाही
माणूस आहे, पण
माणूसकी नाही

पुरुष आहेत, पण
पुरुषोत्तम नाहीत
स्त्रिया आहेत, पण
क्रांतीज्योती नाहीत

युवक आहेत, पण
विवेकानंद नाहीत
माणूस होतोय

माणसापासून परावृत्त
नात्यातील जिढाळा
झालाय नष्ट

तेव्हापासून खंत वाटते की
विज्ञानाने सर्व काही केले
परंतु एक चांगला माणूस
घडवणारी मशीन बनवली नाही !

पेटीचे दुःख

पेटी म्हणाली तबल्याला
मला वाईट वाटते फार
माझ्याशी जुळवून घेण्यासाठी
तुला खावा लागतो मार.

चोर

वातावरण धुंद आहे
चाल तिची मंद आहे
हातात माझ्या पत्र आहे
दारात तिच्या कुत्र आहे
मन माझ भिन्न आहे
तिचं मन थोर आहे तसं
माझही मन थोर आहे पण
तिला पळवणारा दुसराच
कुणीतरी चोर आहे.

कोणाकडून काय घ्यावे ?

फुलांकडून गंध घ्यावा
मुंग्याकडून जिद्द घ्यावी
गरुडाकडून झेप शिकावी
गाढवाकडून मेहनत शिकावी
मेणबत्तीकडून दुसऱ्यासाठी झिजणे शिकावे
कमळाकडून वाईट स्थितीतही उमलणे शिकावे
दिव्याकडून प्रकाश घ्यावा
सिंहाकडून शूरपणा घ्यावा
सशांकडून चपळता घ्यावी
सुगरणीकडून कला शिकावी
कासवाकडून जिंकणे शिकावे
मोराकडून नाचणे शिकावे
प्रत्येकामधील वाईट गुण सोडून दयावे
फक्त चांगले गुण तेवढेच घ्यावे.

सुभाष शिवराम कोळनूरे

बी.ए. द्वितीय वर्ष

"सुख-दुःख"

सुख दुःखाच्या या संसारी हवी तुझी मज साथ
चालेल मग मी काट्यावरुनी दे हातामध्ये हात
पैसा-अडका नको रे मजसी नाही कशाची हाव
तुझ्या माझ्या संसाराची हळू चालावी नाव ॥१॥

चुकले जरी मी घे सांभाळूनी नको धरू रे राग,
रागाने दुःख येईल घरी, लागेल सुखाला आग
संसार आपला जरी दोघांचा, ठेवून मान नात्यांचा
संस्काराने, आदर्शाने, सांभाळू दिवा वंशाचा ॥२॥

*चिनमलवार अर्चना गोविंदराव
बी.ए.तृतीय वर्ष*

44

मन

न कळणारं न उमजणारं
स्वतःशीच संवाद साधणारं
हृदयाच्या मखमली गाभाऱ्यात
राहणारं फक्त आणि फक्त मन

कधी एकटं तर कधी
उदास राहणारं
धरू म्हणता हातून
चटकन निसटणारं
तर कधी एकटच
रमणारं फक्त आणि फक्त मन

भावनेशी खेळणारं
दुःखाला झेलणारं
दुसऱ्यांना हसवणारं
आणि हास्यात रमणारं
फक्त आणि फक्त मन

असाध्य ते साध्य करणारं
कल्पनेत वावरणारं
हितगूज सांगणारं
कानात कूजबूजणारं
फक्त आणि फक्त मन

सीमा गंगाधर मठवाले

११ वी (वाणीज्य)

हिन्दी विभाग

संपादकीय

हमारे महाविद्यालय में प्रतिवर्ष की तरह अभिव्यक्ति अंक निकाला गया है। प्रस्तुत अंक में हिंदी प्रिय छात्रों ने अपने विचारों को अभिव्यक्त किया है। महाविद्यालय के छात्रों में एक सुअवसर दिया जाता है। जिससे छात्र अपनी प्रतिभा को व्यक्त करते हैं। ऐसे छात्रों को महाविद्यालय हमेशा प्रेरणा देता आया है। जिससे उनका उत्साह बढ़ता है।

प्रस्तुत अंक में जिन्होंने हिस्सा लिया है उन्हीं में से कल कोई महान साहित्यकार हो सकता है। जो महाविद्यालय के साथ-साथ देश का भी नाम रोशन कर सकता है। इस अंक में जिन्होंने हिस्सा लिया है, मैं उनको भविष्य के लिए शुभकामनाएँ देता हूँ कि उनका आनेवाला कल खुशियों से भरा हो।

धन्यवाद...!

व्यंकटेश सायलू राचेवार
बी.ए. तृतीय वर्ष

अनुक्रमणिका

देशभक्ति एवं राष्ट्रीय एकात्मता	मुंगडे राजकूमर	४७
आधुनिक समाज व धर्मप्रभाव	सिध्दार्थ गायकवाड	४८
गरीबी एक अभिशाप	जावेद अहेमद	५०
दुरदर्शन की आवश्यकता	वंदना कांबळे, शेख माही, आरती वानखेडे, स्वप्ना मठवाले	५१
एन.सी.सी. का इतिहास	मुंगडे राजकूमर	५३
विज्ञापन की विशेषताएँ	व्यंकटेश राचेवार, संतोष राठोड	५५
रुबाई एंवम गझल	सिध्दार्थ गायकवाड	५७
जिंदगी , प्यार है	कोळनूरे सुभाष	५८
याद, क्यों बनी ?	कोळनूरे सुभाष	५९
शहीद की माँ को प्रणाम	शंकपाळे विक्रम	६०
परोपकारी वृक्ष	जावेद अहेमद	६०
हार नहीं होती.	मुंगडे राजकूमर	६१

देशभक्ति एवं राष्ट्रीय एकात्मता

राष्ट्रीय एकता एक नैतिक एवं मनोवैज्ञानिक अवधारणा है। यह एक शब्द संबन्धी मानसिकता और एक शब्द हितकारी भावना है। वास्तव में राष्ट्रीय एकता राष्ट्र का एकीकरण करनेवाली एक मनोवैज्ञानिक प्रक्रिया है, जो एक राष्ट्र के सभी निवासियों में पारंपारिक बंधुत्व एवं राष्ट्र के प्रतिनिधित्व का भाव भरकर राष्ट्र को संघटित एवं सशक्त बनाती है। हमारा भारत एक ऐसा ही देश है जहाँ विविधता में एकता की भावना है।

राष्ट्रीय एकता के लिए भाषा, धर्म, जाति और संस्कृति की एकता आवश्यक नहीं होती और इनकी विविधता राष्ट्रीय एकता में बाधक नहीं होती। हमारे देश में भाषा, धर्म, जाति, सम्प्रदाय, संस्कृति, सभ्यता आदि की भिन्नता है। किसी भी राष्ट्र के लिए राष्ट्रीय एकता अत्यंत महत्त्वपूर्ण होती है, परंतु दुर्भाग्यवश

हमारे भारत में सांप्रदायिकता, जातिवाद, क्षेत्रीयता, आतंकवाद, भाष्यावाद, धार्मिक विविधता, आर्थिक विषमता, हिंसात्मक गतिविधियाँ, अल्पसंख्याओं की समस्या, भ्रष्टाचार आदि इन बाधाओं का हमें निवारण करना चाहिए। जो केवल एकात्मता द्वारा ही संभव है। इसलिए हम कुछ विविध जाति के त्यौहारों एवं उत्सव मनाते हैं। उदा. दशहरा, दीवाली, रमजान ईद, ख्रिसमस, नाताळ, गुरुनानक जयंति आदि विविध त्यौहार मनाये जाते हैं।

स्वातंत्रता पूर्व काल में अंग्रेजों के कारण साम्प्रदायिकता बढ़कर राष्ट्रीय एकात्मता एवं देशभक्त खंडीत हुई। देश को स्वातंत्र्य प्राप्ति के लिए कई समाजसुधारक गांधी, नेहरू, सुभाषचंद्र बोस, भगतसिंग, राजगुरु, चंद्रशेखर आझाद और कही जवानों ने प्रयत्न किए और कुछ जवान शहीद हुए तब 15

ऑगस्ट 1947 को स्वातंत्रता प्राप्त हुई है। इन शहिदों को याद करना चाहिए उनके प्रति अपने मन में आदर रहना चाहिए।

आओ झुककर सलाम करे
इनको। जिनके हिस्से में
एक मुकाम आता है।
खुश नसिब होते हैं वो,
जिनका खून देश के काम आता है।

स्वातंत्रतोर काल में हम राष्ट्रीय एकता एवं देशभक्ति के लिए राष्ट्रीय ध्वज, राष्ट्रगान, राजचिन्ह यह सहायक तत्व और कुछ त्यौहार का आदर करते हैं।

15 अगस्त स्वातंत्रता दिवस,
26 जनवरी गणतंत्र दिवस, 02 अक्टूबर
गांधी जयंती यह हम मनाते हैं इसके
कारण राष्ट्रीय एकात्मा निर्माण हो।

देशभक्ति एवं राष्ट्रीय एकात्मता
यह आज के युग की जरूरत है इसलिए
हम युवकों को समय है की, हम सब
देशभक्ति एवं राष्ट्रीय एकात्मता निर्माण
करे। आप सभीको मेरी तरफ से यह
संदेश है की,

'अरे मत मर उन हासिनाओं लिए
मरना है तो मर वतन के लिए।
फिर कही हसिना लाएँगे
कफन तेरे दफन के लिए।'

जय हिंद जय महाराष्ट्र...!

मुंगडे राजकुमार सुधाकरराव
बी.ए. तृतीय वर्ष

आधुनिक समाज में धर्म प्रभाव

धर्म इन्सान के लिए बना है,
इन्सान धर्म के लिए नहीं। लेकिन आज
के जमाने में धर्म का प्रभाव उलटा हो
रहा है। धर्म के नामपर धर्म को ही
विषमता की ओर ले जानेवाले लोग आज
भी आपने समाज में दिखाई देते हैं।
धर्म के नामपर संपूर्ण मानव समाज में
एक दुसरे के प्रति द्वेष की भावना बढाई
जाती है। छोटासा झगडा, धार्मिक जातीय
दंगलीयों मे परिवर्तित किया जाता है।
ऐसे लोग आज भी समाज में दिखाई
देते हैं। उस धार्मिक दंगलीयों में जो
इन्सान मारे जाते हैं। वह सर्व सामान्य

और गरीब होते हैं। उनका इस झगड़े से कोई भी संबंध नहीं होता फिर भी लोग मारे जाते हैं। और ऐसे दंगल करवाने वाले लोग आज भी आपने देश में हैं। आपने देश में आज भी हिन्दु और मुसलमान के बीच दंगे फसाद बढ़ाये जाते हैं। 'गर्व से कहो हम हिन्दू हैं, गर्व से कहो हम मुसलमान हैं।' ऐसे नारे देने का मतलब हिन्दु और मुसलमान इन दानों के बीच जो एक दुसरे के प्रति जो द्वेष भावना है उसको बढ़ावा देना है। और इसके कारण हिन्दु और मुसलमानों के बीच दंगे फसाद हो जाते हैं। और एक दुसरे को मारने को तयार हो जाते हैं। और ऐसे दंगे में वह लोग मारे जाते हैं, जिनका इससे कोई संबंध नहीं है। मुझे मराठी साहित्य के क्षेत्र में प्रसिद्ध कथाकार "राजन खान" उनकी "रडणारी म्हतारी संध्याकाळ" यह कथा याद आती है।

इस कथा के माध्यम से "राजन खान" जी कहते हैं की, धर्म के नामपर कुछ लोगों की स्वार्थी भावनाओं के कारण इन्सान में जो एक दुसरे के प्रति प्रेम है, जो इन्सान में एक दुसरे से माया, ममता, स्नेह है। वह धर्म के कारण कैसे खत्म होता है इसका चित्रण इस कथा में किया

है। कहने का मतलब यह है की, धर्म के कारण संपूर्ण मानव समाज में एक दुसरे के प्रति प्रेम है वह ऐसे धार्मिक दंगलीयों के कारण कैसे खत्म होना है और मानव समाज में कैसी विषमता फैलाई जाती है यह यहांपर स्पष्ट होता है।

आज के जमाने में धर्म के नामपर इन्सानों में झगडा लगाया जाता है। समाज में एक दुसरे प्रति मानवतावादी जो भावना है वह धर्म के कारण, कुलूषीत बन गयी है।

इसलिए इन्सानों में जो भाष्य किया जाता है, जो धर्म पर आधारित वक्तव्य किया जाता है, आपने देश में जो दंगे फसाद किए जाते हैं उसका कारण क्या है, उसका मुल उद्देश क्या है सही क्या और गलत क्या है यह सोंच समझकर यह जाँचकर कदम उठाने की जरूरत है। और अपने गलत निर्णय के कारण इन्सानों को बिना वजह से दुःख नहीं देना चाहिए यह बात जहन में रखनी चाहिए और सही क्या और गलत क्या इस बात को तवज्जू देनी चाहिए। की ओर ज्यादा ध्यान देना चाहिये।

सिध्दार्थ गायकवाड
बी.ए.द्वितीय वर्ष

गरीबी एक अभिशाप

आज गरीबी की इतनी समस्या फैली हुई है कि भारत देश गरीब देश माना जाता है। इस देश में 80 प्रतिशत लोग गरीबी रेखा के निचे जीवन बिता रहे हैं। जिनके दिन की आमदनी बीस रूपये है। जिसमे अपने घर-परिवार की भुक की समस्या को भी नहीं मिटाया जा सकते हैं। दिन प्रति दिन गरीब लोग गरीब होते जा रहे हैं और अमीर लोग और अमीर हो रहे हैं। गरीबी को अपना जीवन बसर करना इस महंगाई के जमाने में बहुत ही कठिन हो रहा है। ऐसा भी वक्त उनपर आ रहा है कि एक वक्त का खाना भी मिलना मुश्कील हो गया है। अपने बच्चों की पढाई का खर्च भी उनसे नहीं उठाया जाता। तन पर फटे - पुराने कपडे पहनकर अपने जीवन का गाडा वह चला रहे हैं।

अमीर लोग सब गरीबों का खुन चूस रहे हैं। अपने कोई भी उदयोग मे उनका इस्तेमाल मजदूर की तरह करके उनके मेहनत की कम रक्कम उन्हे देकर अपनी झोलियाँ वह भर रहे हैं। वह अपने

बडे-बडे महलो मे अलिशान गाडीयों मे रहते घुमते हैं। वह कभी इन गरीबों के तरफ आँख भी नहीं उठाकर देखते हैं। गरीब लोग अपने झोपडियों मे ठंड हो या बरसात वह भिगते-सुकते अपना जीवन बसर करते हैं। गरीबों की संख्या भारत में ज्यादा होने के कारण ही भारत पिछडा है।

नेता गरीबों को इलेक्शन के वक्त अनेक प्रकारके आश्वासन देकर गरीबों को झोपडियों मे से निकालकर अच्छे पक्के मकान बनाकर देने का वादा करते हैं, और जब इलेक्शन खत्म हो जाता है, तब वही राजनीतिक लोग जीतने के बाद अपनी सत्ता जमाने के बाद इनको गरीब लोगों से कोई भी रिश्ता नहीं रखते। उनकी तरफ यही नेता अपने नजरों से देखते तक नहीं। जो वादा किया हुआ है, वह पुरा नहीं करते। यही सिल-सिला चलते जा रहा है। यह राजनिति जैसे चाँवल मे से कंकर को अलग फेंक दिया जाता है वैसे ही

वह गरीबों के अपने इस्तेमाल में लेकर फेंक देते हैं। ऐसे राजनेता को ही हम जीतवा कर देते हैं।

ऐसा हाल रहा तो गरीबों की आबादी बढ़ती जाएगी। गरीबों की अवस्था देखकर कोई भी तरस नहीं खाता है। वह गरीबी में ही अपने जीवन की शुरुवात करता है और गरीबी में ही वह मरता है। वह हर हमेशा अपने गरीबी की वजह से हमेशा परेशान रहता है, कभी भी उसको आराम नहीं मिलता। अपने परिवार की कमाई करता है, और शाम को घर आकर अपने परिवार की हालत को देखकर परेशान होता है। वह सोच-सोचकर अपनी मौत की भी परवा नहीं करता। इसी गरीबी की वजह से वह आत्महत्या करने पर भी मजबूर हो जाता है।

तो गरीबी एक अभिशाप है।

जावेद अहेमद
बी.ए. तृतीय

"दूरदर्शन की आवश्यकता"

दूरदर्शन (टेलिविजन) एक दृश्य और श्राव्य माध्यम है। लेकिन श्राव्य की अपेक्षा 'दृश्य' अधिक प्रभावी होता है। दर्शक भी सुनने की बजाय देखना अधिक पसंद करते हैं। टेलिविजनपर निवेदक के साथ जो चित्र दिखाए जाते हैं, उन्हें अधिक महत्त्व प्राप्त होता है। इसलिये टेलिविजन को तयार किया गया है। दूरदर्शन की आवश्यकता क्या है सह जानने के लिए कई गुणों की ओर ध्यान देना जरूरी होता है।

1. समाचार

भारत देश में इस देश के परिवर्तन के लिये सरकार किस तरह से काम कर रही है, सामाजिक, आर्थिक, राजनीतिक और वैज्ञानिक क्षेत्र में 'सरकार की' भूमिका क्या है, किस तरह से निर्णय लिये जा रहे हैं। यह जानकारी समाचार से मिलती है। विविध राष्ट्रों की मनोरंजन की ज्ञान विज्ञान की विविध जानकारी प्राप्त होत है। इसलिये समाचार के लिए दूरदर्शन की आवश्यकता है।

2. जनसंपर्क के लिए

देश के मानव संसाधन विकास के बारे में सरकार क्या करना चाहिए और उनके विकास के लिए कौनसे निर्णय लेना चाहिये और कौनसे निर्णय लिए गये है यह जनता तक पहुंचाकर उस निर्णयपर जनता की क्या राय है। और उनकी प्रतिक्रिया क्या है। यह जानने के लिए उनसे जनसंपर्क आवश्यक है और जनसंपर्क के लिए दूरदर्शन की आवश्यकता है।

3. विज्ञापन के लिए

औद्योगिक क्षेत्र के युग में अपने औद्योगिकद्वारा निर्मित वस्तुओं के विक्री के लिये दूरदर्शनपर विज्ञापन देकर, साथ-साथ अपनी वस्तु कितनी मजबूत और चिरकालतक टिकनेवाली है यह दृश्य रूप में बताकर लोगों को आकर्षित करते है। और आपने उदयोग में सफलता हासिल करते है। उदा. कोलगेट, फेअर अॅन्ड लव्हली, शेव्हींग क्रिम, साडीसेल, जेवरात, आदी.. औद्योगिक क्षेत्र में निर्मित

वस्तुओं के विज्ञापन देने के लिए दूरदर्शन की आवश्यकता है।

4. मनोरंजन

दूरदर्शन को मनोरंजन के लिये एक महत्त्वपूर्ण माध्यम माना जाता है। भारत वर्ष में मनोरंजन का अत्यंत लोकप्रिय माध्यम सिनेमा को माना जाता है। फलतः फिल्मों की निर्माण की गती भारत में देखी जा सकती है। इसलिए फिल्में देखना साथ-साथ धारावाहिक, क्रिकेट आदि कार्यक्रम देखकर वह खूश रहते है। इसलिए दूरदर्शन मनोरंजन के लिए आवश्यक है।

दूरदर्शन की मानवी जीवन में बहुत आवश्यकता है। लेकिन आधुनिक युग में, तंत्रज्ञान के युग में विकसित हो रहे माध्यमों से मानवी जीवन पर गहरा असरही हो रहा है, इसको भी नजर अंदाज किया नहीं जा सकता। खास तौर पर युवा वर्ग प्रभावीत हो रहा है। इसलिए बुरे कार्य क्रमों से सावधानी बरतनी होगी।

वंदना कांबळे, शेख माही
आरती वानखेडे, स्वप्ना मठवाले

बी.ए. द्वितीय वर्ष

एन. सी. सी. का इतिहास

ब्रिटीश सरकार भारतीय विद्यालयों में छात्रों को सैन्य प्रशिक्षण देना चाहती थी। जिससे उनकी सेवा के लिए अच्छे सैनिक अफसर मिलते रहे। इस उद्देश्य को ध्यान में रखते हुए उन्होंने 'यूनिवर्सिटी ट्रेनिंग कोर्स' (U.T.C.) की स्थापना की।

द्वितीय विश्वयुद्ध के समय 'यूनिवर्सिटी ऑफिसर ट्रेनिंग कोर' असफल रहा। इसकी असफलता को ध्यान में रखते हुए तथा छात्रों को प्रशिक्षण देने के लिए भारत सरकार ने सन 1946 में पंडित हृदयनाथ कुंजरू की अध्यक्षता में 'राष्ट्रीय क्रेडिट कोर समिति' की स्थापना की। इस समिति ने विश्व के विकसित देशों में युवकों के सैन्य प्रशिक्षण का गहन अध्ययन करने के पश्चात सन 1947 में अपनी विस्तृत रिपोर्ट सरकार के समक्ष प्रस्तुत की। सरकार ने समिति की शिफारिश का स्विकार करते हुए एक बील तैयार किया जो अप्रैल 1948 अन्तर्गत विद्यालयों में राष्ट्रीय क्रेडिट कोर (N.C.C.) की स्थापना हुई।

N.C.C. के सफल संचालक के लिए अप्रैल 1948 में रक्षा मंत्रालय में

'राष्ट्रीय क्रेडिट कोर' निदेशालय की स्थापना की गई। कर्नल के समकक्ष सैनिक अधिकारी को उसका निदेशक नियुक्त किया गया। N.C.C. का विस्तार होने पर 1954 में ब्रिगेडियर तथा सन 1961 में मेजर जनरल का कर दिया गया तथा सन 1962 में इस पद का नाम 'महानिदेशक राष्ट्रीय क्रेडिट कोर' कर दिया गया।

N.C.C. गहन व प्रशासन संबंधी केन्द्रीय सलाहकार समिति बनाई गई। इस समिति में रक्षा मंत्री, रक्षा सचिव, शिक्षा सचिव, रक्षा वित्तीय सलाहकार, तीनों सेनाओं के प्रमुख, संसद द्वारा चुने गये दो सदस्य सम्मिलित थे। इस प्रकार प्रत्येक राज्य में N.C.C. के प्रशासन और उसमें सुधार के सम्बंध में राज्य सरकार को परामर्श देने के लिए सलाहकार समितियाँ बनायी गयीं।

N.C.C. प्रशिक्षण को और अधिक विस्तृत बनाने के लिए सन 1949 में 'गर्ल्स डिवीजन' सन 1950 में 'पेश डिवीजन' और सन 1952 में 'नेवी डिवीजन' की स्थापना की गई। विद्यालयों

के, महाविद्यालयों के छात्रों को प्रशिक्षण देने के लिए सन 1960 में 'N.C.C. रायफल्स' की स्थापना की गई। सन 1962 में चीन के भारत पर आक्रमण के पश्चात जुलाई 1963 से विद्यालयों के स्वस्थ छात्रोंके लिए N.C.C. का प्रशिक्षण अनिवार्य कर दिया गया।

सन 1997 से N.C.C. को पाठ्यक्रम में खेलकूद एवं स्पोर्ट्स भी शामिल कर दिया गया। N.C.C. के द्वारा राष्ट्रीय स्तर पर प्रतिवर्ष 6 अगस्त से 16 अगस्त के मध्य स्वतंत्रता दिवस कैम्प का आयोजन दिल्ली में किया जाता है। N.C.C. दिवस प्रतिवर्ष नवम्बर माह के चौथे रविवार को मनाया जाता है। वर्तमान में N.C.C. कैडिट्स की स्वीकृत संख्या कुल 13 लाख है। देश के सभी जिलों के 8410 स्कूलों तथा 5251 कॉलेजों में N.C.C. है। इनको प्रशिक्षित करने के लिए देश में 11 ग्रूप्स हेंडव्याटर्स, 658 आर्मी विंग टूनिब्स, 58 नेवल विंग यूनिट और 58 एअर स्वाईन कार्यरत है।

N.C.C. के कुल 11 ग्रूप्स हेंडव्याटर्स में से एक महाराष्ट्र में औरंगाबाद यह एक हेंडव्याटर्स है जो इसके हेंडक्वाटर्स

से बटालियन बांधे जाते है। वह जिल्हास्तर पर कार्यरत रहते है। औरंगाबाद ग्रूप्स हेंडव्याटर में कुल बटालियन की संख्या 9 है -7 BN, 17, - BN, 48 BN, 49 BN, 50 BN, 52 BN, 53 BN, 57 BN, 58 BN यह बटालियन मे से 52 BN यह नांदेड, हिंगोली, परभणी जिला का एक N.C.C. बटालियन है। यह बटालियन नांदेड में कार्यरत है। N.C.C. का ध्येय -एकता और अनुशासन।

संकलन

N.C.C. Cadet

Mungade Rajkumar Sudhakarrrao

विज्ञापन की विशेषताएँ

वर्तमान युग विज्ञापन का युग है, विज्ञापन शब्द अंग्रेजी के Advertisment का हिंदी रूपान्तर है, जिसका अर्थ है सार्वजनिक सूचना या जानकारी देना। विज्ञापन विक्रय कला का एक अत्यंत महत्वपूर्ण एवं अनविर्य माध्यम माना जाता है। विज्ञापन लोगों को वस्तु के बारे में संक्षिप्त शब्दों में अधिक से अधिक जानकारी देने का प्रयास करता है। विज्ञापन संबंधित उत्पादित वस्तु के बारे में उपभोक्ता के मन में विश्वसनियता पैदा करने की कोशिश भी करता है।

ध्यानकर्षकता

ध्यानकर्षकता विज्ञापन कला की प्रमुख विशेषताएँ मानी जाती है, व्याप्ती या ध्यानकर्षित करने के लिए सृजनात्मकता और आकर्षित सजावट का सहारा लिया जाता है। सृजनात्मकता का संबंध विज्ञापन लेखन कला से और आकर्ष सजावट से तात्पर्य उसके आकार, रचना, रंग समायोजन है। मुद्रित विज्ञापनों में विज्ञापन का आकार रंग और आकर्षक शैली से बनाया जाता है। टेलीव्हीजन माध्यमों पर विज्ञापन विभिन्न रंगीन चित्रों आकर्षक सजावट प्रसिद्ध नायक, नायिका या खेल जगत के प्रसिद्ध व्यक्ति का विज्ञापन दिया जाता है।

रूचि निर्माण करना

विज्ञापन कि साहयता से वस्तुओं के प्रति लोगों के मन में रूचि निर्माण करना चाहिए। जिस वस्तु का निर्माण सबसे पहले किया जाता है, उसका विज्ञापन आवश्यक रूप में करना चाहिए क्योंकि विज्ञापन में साहयतासे लोगों के मन में उस वस्तु के प्रति रूचि निर्माण होगी, और उस वस्तु को उपयोगता वर्ग अधिक खरीद सकेगा। और उसका लाभ उस कम्पनी को आवश्यक होगा। इसलिए सबसे पहले लोगो के मन में उस वस्तु के प्रति रूचि निर्माण करना चाहिए।

वस्तु के बारे में सूचना एवं जानकारी देना

जब कोई नई वस्तु उत्पादित होती है, तो उस वस्तु की जानकारी सबसे पहले विज्ञापन की सहायता से उपभोक्ता वर्ग को देना चाहिए। और उसके साथ उस वस्तु की अच्छाई और बुराईयों को भी बताना चाहिए। ताकी उपभोक्ता वर्ग ऐसी जानकारी बताने से उस वस्तु के प्रति अधिक अकर्षित होता है, और उस वस्तु को खरीद सकता है।

व्यक्ति और वस्तु के अनुसार

विज्ञापन व्यक्ति और वस्तु को ध्यान में रखकर विज्ञापन लिखना चाहिए। छोटे बच्चों का विज्ञापन छोटा बच्चा ही करना चाहिए, पुरुष व्यक्तियों का विज्ञापन पुरुष व्यक्ति को ही करना चाहिए और महिलाओं का विज्ञापन महिला को ही करना चाहिए। ऐसे करने से वस्तु का विज्ञापन अधिक रोचक एवं आकर्षक लगता है। जैसे

छोटे बच्चों का विज्ञापन - हॉगिज

पुरुष व्यक्तियों का विज्ञापन -

सेविंग क्रीम

महिलाओं के विज्ञापन - जेवर,

साडीयाँ

काल और समय के अनुसार

किसी भी वस्तु का विज्ञापन काल और समय के अनुसार करना चाहिए। समय और समय के अनुसार करना चाहिए। समय और काल के अनुसार किया गया विज्ञापन अधिक लाभदायक होता है, जो उपभोक्ता वर्ग उस वस्तु के प्रति समय और काल के अनुसार आकर्षित होता है। जैसे धूप के दिन में थम्सअप, कोकोकोला, पेप्सी आदी पेय का विज्ञापन अधिक रूप देना चाहिए।

विश्वास निर्माण करना

यह विज्ञापन का एक महत्वपूर्ण तत्व माना जाता है, वस्तु के निर्माण

करता को उस वस्तु के प्रति विज्ञापन के सहायता से लोगों में विश्वास निर्माण करना चाहिए। लोगों के मन में वस्तु के प्रति विश्वास निर्माण करने के पश्चात उसे सभी लोग खरीद सकते हैं। और उसका लाभ उस उत्पादकदाता को होता है।

उपभोक्ताओं की सूक्ष्म इच्छाओं को जागृत करना।

उपभोक्ताओं को वस्तु के क्रय सम्बन्धित निर्णय लेने में सहायता करना।

उत्पादित वस्तु की सर्वश्रेष्ठता अथवा वरियता दर्शाना या सिद्ध करना है।

उत्पादित वस्तु के बारे में तकनीकी या अन्य आवश्यक जानकारी देना तथा उसकी आवश्यकता एवं उपयोगिता उपभोक्ता को बताना।

व्यंकटेश राचेवार

बी.ए. द्वितीय वर्ष

संतोष राठोड

बी.ए. द्वितीय वर्ष

रूबाई

पत्थरभी टुट जाता है
मौसम की नजाकत में
शिशाभी टुट जाता है
तुफान के शोर में

हम तो इन्सान है
जिसका दिल मोम सा है
जो पिघल जाता है
आपकी मुस्कुराहट में

गझल

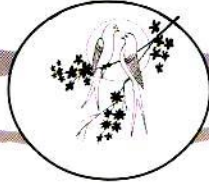
गुजरे हुए जख्मों को भुलाया नहीं जाता ।
रोशनी के लिए जीवन जलाया नहीं जाता ॥
जिंदगी का नाम है सुख और दुख ।
देखकर हो रहे अन्याय को सहा नहीं जाता ॥
गर्व से भरा तुम्हारा दिल ही सही ।
ममता से भरे दिल को डराया नहीं जाता ॥
हिम्मत से जो जल जाता है मैदान-ए-जंग में ।
तुफान भरे चिराग को बुझाया नहीं जाता ॥

सिध्दार्थ गायकवाड
बी.ए.द्वितीय वर्ष

जिंदगी

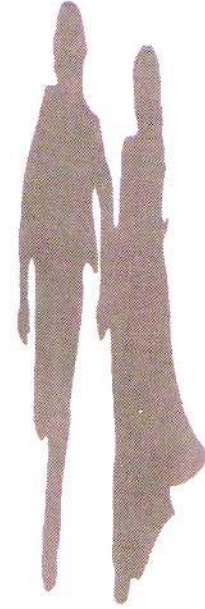

प्यार मत करो भाई, प्यार मत करो
प्यार किया तो किसीकी जिंदगी
बरबाद मत करो,
इस उम्र में तुम सिर्फ पढाई करो
अपने माँ-बाप की ख्वाइश पूरी करो,
पढाई का समय किसीके लिए खराब मत करो
प्यार में झूठ न बोलने का वादा करो
वादा किया तो उसे तोडने का इरादा मत करो
किसीके लिए अपनी जिंदगी बरबाद मत करो ।

प्यार है

दिल, दिल से बात करने लगे, तो समझो प्यार है ।
आँख, आँख से कुछ कहने लगे, तो समझो प्यार है ।
किसीको देखकर दिल में हलचल होने लगे, तो समझो
प्यार है । किसीको देखे बिना दिल से बेचैनी होने लगे,
तो समझो प्यार है । किसीका ना होने पर होने का
एहसास है तो समझो प्यार है । किसीका ना होने पर
आवाज महसूस हो तो समझे प्यार है ।
किसीके लिए ना में भी हाँ है, तो समझो प्यार है ।
किसीके लिए इंतजार है, तो समझो प्यार है ।
किसीके लिए दिल में पुकार है, तो समझो प्यार है ।

याद

दोस्तों की याद से बडी
कोई दौलत नही होती
साथ रहना ही
दोस्त की जरूरत नही होती
दूरियाँ कर देती है
यादों को जिंदा
वरना
यादों की काई किम्मत नही होती ॥

क्यों बनी?

खिलना नही था, तो
कली क्यों बनी ?
चमकना नही था, तो
चाँदनी क्यों बनी?
उडना नही था, तो
पतंग क्यों बनी?
बहना नही था, तो
नदी क्यों बनी?
दया नही मन में, तो
मानवता क्यों बनी?

प्यार

मत करो कोई वादा
जिसे तुम निभा ना सको
मत चाहो जिसे
तुम पा ना सको
प्यार किसीका कहाँ पूरा होता है
जब प्यार का पहला अक्षर ही अधुरा
होता है ।

कोळनूरे सुभाष
बी.ए. द्वितीय वर्ष

शहीद की माँ को प्रणाम

कर गयी पैदा तुझे उस कोख का एहसान है
सैनिकों के रक्त से आबाद हिन्दुस्तान है

तिलक किया मस्तक चुमा
बोली ये ले कफन तुम्हारा
मै माँ हूँ पर बाद में, पहले बेटा
वतन तुम्हारा

धन्य है मैया तुम्हारी भेंट में बलिदान में
झुक गया है देश उसके दुधके सम्मान में
दे दिया लाल जिसने पुत्र मोह छोडकर
चाहता हूँ आंसुओं से पांव वो पखार दूँ
ए शहीद की माँ आ तेरी
मै आरती उतार लू ...

शंकपाळे विक्रम

बी.कॉम. तृतीय वर्ष

परोपकारी वृक्ष

वृक्ष हमे है बहुत कुछ देते
तन-मन पीडा सब हर लेते

प्राणवायु देते ये सबको
छाया देते है हर सिर को
वेद -पुराण भी है ये कहते
वृक्ष हमे है बहुत कुछ देते
तन-मन पीडा हर लेते

आँगन मे ये पुजे जाते
बगीचे की शोभा बढाते
पंढी नित्य रात बिताते
फिर भी ये क्यों है सहते
वृक्ष हमे है बहुत कुछ देते
तन-मन पीडा हर लेते

मानव इनको बहुत सताता
लोभवश कुल्हाडी चलाता
जबकि इनसे भुख मिटाता
कहते नही ये पर है रोते
वृक्ष हमे है बहुत कुछ देते
तन-मन पीडा हर लेते

जावेद अहेमद

बी.ए. तृतीय वर्ष

हार नहीं होती

नन्ही चीटी जब दाना लेकर चलती है
चढ़ती दिवारों पर बार-बार फिसलती है

मन का विश्वास रगो में साहस भरता है
चढ़कर गिरना गिरकर चढ़ना
ना आखरता है, ना आखरता है

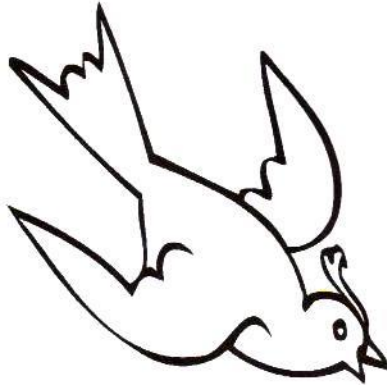
आखिर उसकी मेहनत बेकार नहीं होती
कोशिश करनेवालों की हार नहीं होती

असफलता एक चुनौती है, स्वीकार करो
क्या कमी रह गई है, देखो और सुधार करो
देखो और सुधार करो

कुछ किए बिना ही जय-जयकार नहीं होती
कोशिश करनेवालों की हार नहीं होती
कोशिश करनेवालों की हार नहीं होती ।

मुंगडे राजकुमार सुधाकरराव

बी.ए. तृतीय वर्ष

English Section

EDITORIAL NOTE

I am very happy to introduce the English section of **Abhivyakti**. Many students have given outlet to their young and tender feelings. Eventhough students of our college are from rural areas, many students artists have expressed their feelings in English. Their feelings are really innocent. Their creations will inspire others to create something great. Their creations are their own. Their literary work may not reach the great height but their efforts may transfer them to the great literary figures. They have started thinking in English, I think it is a nice thing.

I appreciate the literary work of young writers. Being an editor of English section of this magazine I congratulate them for their literary creations like poems, articles and short stories. It pleased me a lot and I hope it will please its readers too.

Shaikh Bibi Begum (Mahi)
B.A. IInd Year

Deptt. of English
Degloor College, Degloor
ENGLISH SECTION

CONTENTS

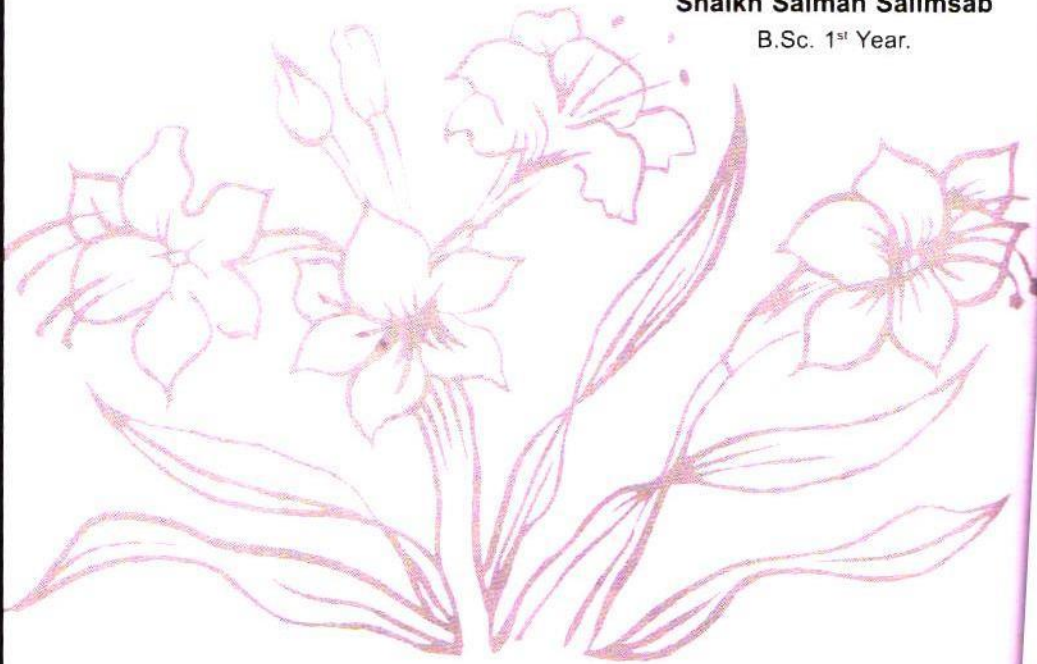
Best friend	Shaikh Salman	64
Inner Beauty.	Shaikh Salman	65
Friendship with a meaning	Gaikwad Avinash	66
Find Girl.	Navin Patil	67
On mother's day	Mundkar Suresh	68
The present	Billawar Sachin	69
The dream	Billawar Sachin	70
Hold me.	Shankpale Vikram	71
Life without love	Pandve Sampada	72
Thoughts.	Gavalvad Satish	73
Friends forever	Shaikh Mahi	74
Rainbow	Shaikh Mahi	75
My Dream	Rathod Santosh	76
Thoughts	Pulkantwar Amol	77
Stars have five ends	Kolnure Subhash	79

Best Friend

Although you live far away from me, I always feel like you are with me. I love to share my happiness with you, I love to share my sadness with you, To me you are an idol of glee, And our friendship means a lot to me. You are an ocean of happiness; you are a pond of joy. You are the rays of sunshine that brought amusement to my life I like sharing my thoughts with you, because you are such a wonderful person to be around. My life would have been a tragedy without you, I am lucky to have a friend like you.

Shaikh Salman Salimsab

B.Sc. 1st Year.

Inner Beauty

We can never predict what will happen in our life and what will be its fall out. One day that world's ultimate beauty had gone to the bank of a river. After sometime she noticed the world most ugly there. Both got introduced to each other and started sharing their experience & suddenly the Beauty thought of taking a jip in the pleasant of suddenly the Beauty thought of taking a dip in the pleasant and pure river water to become more beautiful. She shared this thought with the ugly. The ugly too liked this idea. So both of then kept their clothes on the bank and dived in the river. After some time the ugly came out to reach her clothes. The Beauty's clothes were also there and they were very nice. The ugly wore the Beauty's dress and left. When the Beauty came out, she saw the ugly's clothes lying there but her clothes were missing so she wore the ugly clothes and left for the people in the town.

The ugly appeared to be Beauty because of her neat, clean and pleasant clothes. No one considered the inner beauty the beauty or the ugliness was only because of their out fit and physical appearance.

Moral :- One should always judge a person by his inner beauty.

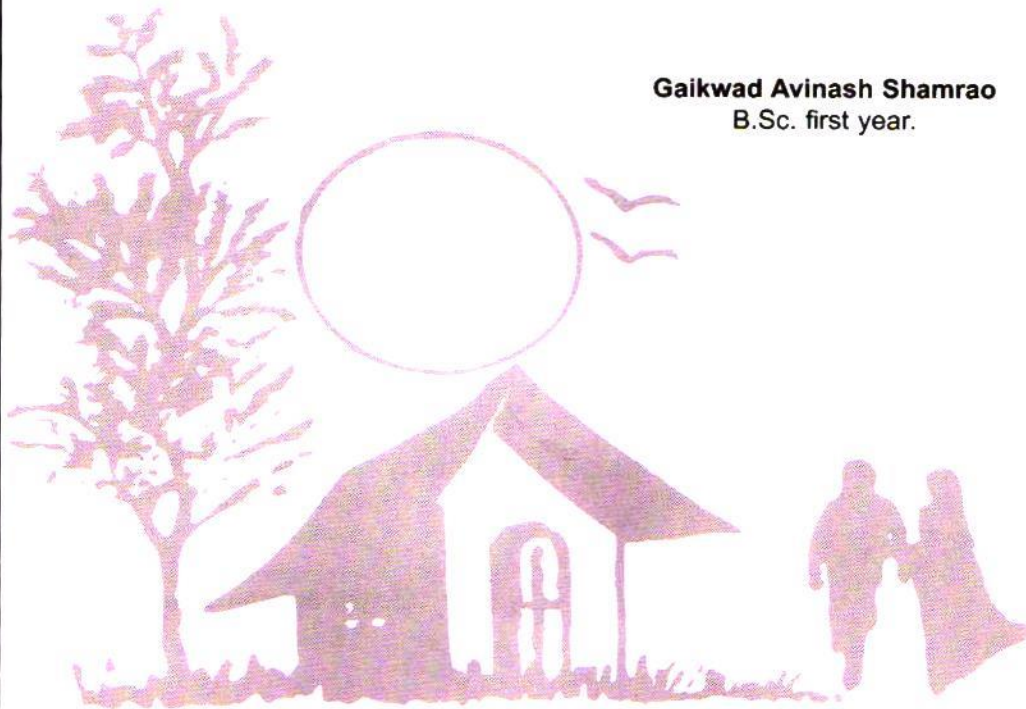
Shaikh Salman Salimsab

B.Sc. Ist Year.

Friendship with a meaning

You are special to me in every way, you're the best person every
If. I Can say, You are really mean the world to me, I really wish that you
could see you are always there to understand, when I' m down you
take my hand & lift my sprits up so high you are like an angel in the sky
..... when I'm sad & felling blue I lay wake & I think of you & suddenly
I feel all better, or it don't I read your letter, And in my heart I hope were
friends forever...

Gaikwad Avinash Shamrao
B.Sc. first year.

Find Girl

To find a Girl. A Need Time
& money Therefore.

Girl = Time x money

Time is money so,

Time = money Therefore

Girl = money x money

Girl = money

money is Root of All
problems.

Money = problem

Gril = problem =

Girl = problem.

Navin S.Patil
B.A. 1st Year

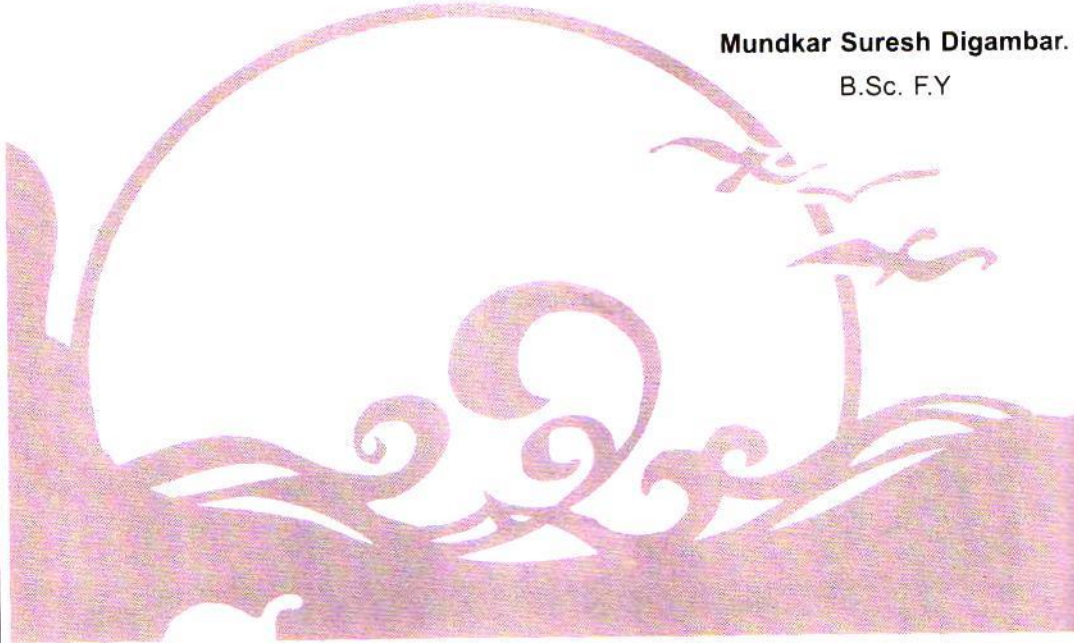

On Mother's Day

Mother is a gift
That makes us swift
Mother is to care
And always spares
Mother is friend
Who gives us treind
Mother is to love
As sweet as a dove
Mother always cheers
As fast as a deer
Mother is a need
That speeds, and speeds .....

Mundkar Suresh Digambar.
B.Sc. F.Y

The Present

Oh God ! Oh Ggod !
The world is fraud

There are some sellers
Who takes our money
Then makes us funny

There are some leaders
Who begs the velar
To common lot

Once they get seat
Then tell us later meet

There are some lawyers
Who are big liers
They are like mosquito's
As they suck the money
Of his client.

There are some doctors
Who are brokers of human organs
And they should be killed with our guns

Billawar Sachin Narayanrao
B.Sc. III rd Yr.

The Dream

I'm the topper of my college
My brain is loaded with lots of
Knowledge.

I'm Living in huge palace,
In my accounts lots of balance

I'm wearing costly suits
In my large branded share

I'm eating butter and cream,
But all these vain because,
I was in the dream.

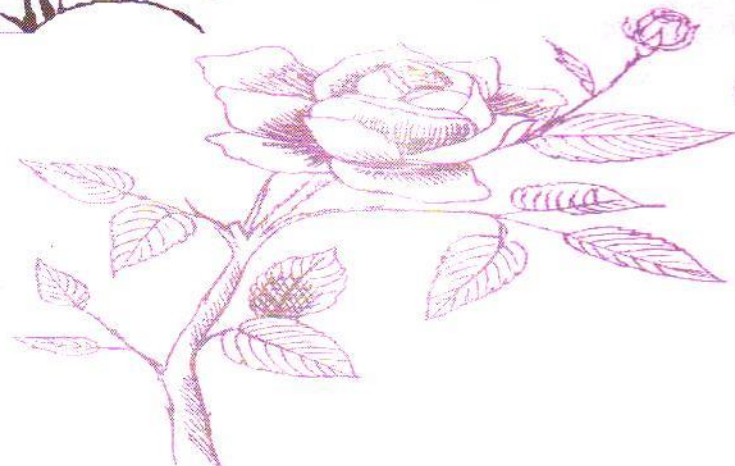
Billawar Sachin Narayanrao
Class :- B.Sc. III rd Yr.

Hold me....

Hold me,
Until I cant feel the pain any more
Hold me
Protect me from the oue's that hurt me so
Hold me
Show me that love heals all wounds
I don't want to hurt anymore
I don't want to feel the harshness of the world
Keep me safe
And hold me close.
Hold me
As I Cannot hold myself
Hold me
So I Don't feel alone anymore
Hold me
And I'll be okey

Shankpale Vikram
B.Com. IIIrd Year

Life without love

Life without love
Is temple without God.

Life without love is
Bird without wing.

Life without love is
Fruit without juice.

Life without love is
Flower without smell.

Life without love is
Heart without feelings.

Life without love is
Lamp without oil.

Pandve Sampda

B.A. II 1389

My Thought

"Search a beautiful heart"

But do not search a beautiful face

Beautiful things are not always good

But good things are always beautiful .

Gawalwad Satish Marotirao
B.A.F.Y.

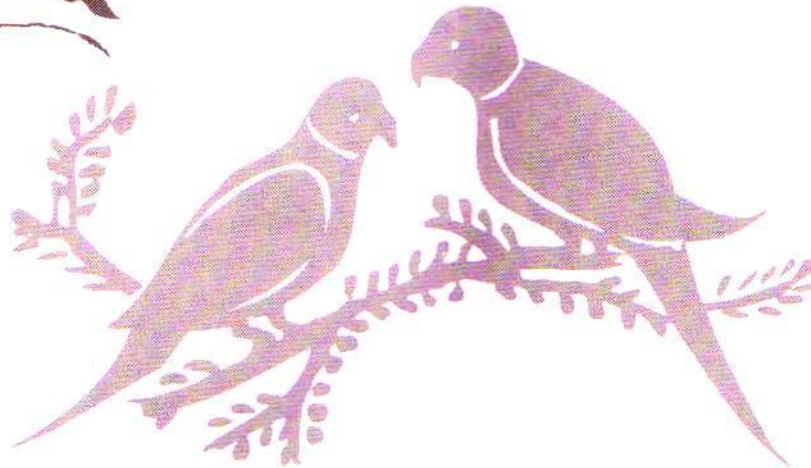

Friends Forever

Make new friends
But keep the old.
One is silver,
And the other, gold.
A circle is round
It has no end.
That's how long
I'll be your friend.
Across the land
Across the sea.
Friends forever
We'll always' be.

Shaikh Mahi

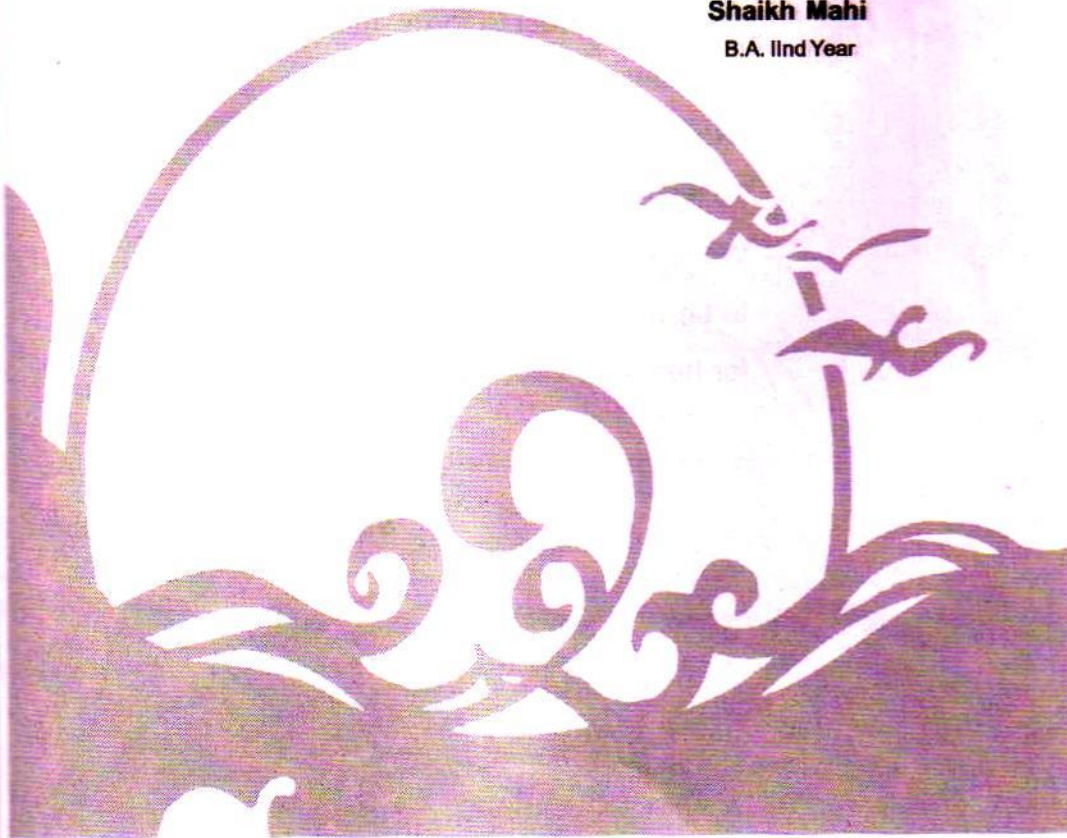

Rainbow

The sun and the rain in fickle weather
Were playing hide and seek together
And each in turn would try to chase
The other from his hiding place.
At last they met to say good bye
And lo ! a rainbow spanned the sky.

Shaikh Mahi

B.A. IInd Year

My Dream

To dream the impossible dream
To fight the unfightable force
To bear the unbeatable sorrow
To run where the player dare not to go
To love pure & chest from afar
To right the unforgivable wrong
To try when your am to weary
To reach the unreachable star
This is my quest to follow that star.
"No matter how place"
"No matter how far"
To fight to Right
Without question; without pause
to be willing to march in to the hell
for heavenly cause.

Santosh Motiram Rathod
B.A.F.Y.

THOUGHTS

Past is waste paper
Present is News paper
Life is Answer paper so
Carefully Redd and write it.....

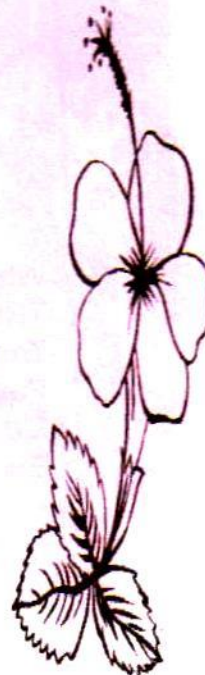
Every successful person has
Painful story
Every painful story has
Successful ending so
Accept the pain and get.
Ready for success.

A normal person prays to god
"Don't give me problems"
But A Great person prays to god,
"Give me the power to face the
problems."

Parents are more impotent
then God....
because god give us life with
Both Happy and SAD moments
But our parents always try.
To give us only "Happy Life"
Remember it ...

Amol R. Pulkantwar
B.Com. 1st Year

Smile is a dress of life
Smile is a way to get success
Smile is to win the heart.
Smile is improves your personality
"So keep smile"

Man asked God "give me
every
thing, so that I can enjoy life"
God smiled and replied
"I have given you life
so enjoy everything"

Amol R. Pulkantwar
B.Com. 1st Year

What is difference between
TRUTH & LIE
Truth is a debit Card
Pay first and enjoy later
Lie is a credit Card
Enjoy first and pay later.

Kolnure Subhash Shivram
B.A. II year.

Stars have Five Ends

Square has four ends
Tringle has three ends
Line has two ends
But
Circle of our friendship
Has no end

Four things do not come back.
The spoken word
The spent arrow
The past life.&
A Neglected opportunity

Jokes
What is confidence ?
10 boys decided to propose a girl
Boys came with roses
And one came with PANDITJI.

Kolnure Subhash Shivram
B.A. II Year

DEGLOOR COLLEGE DEGLOOR

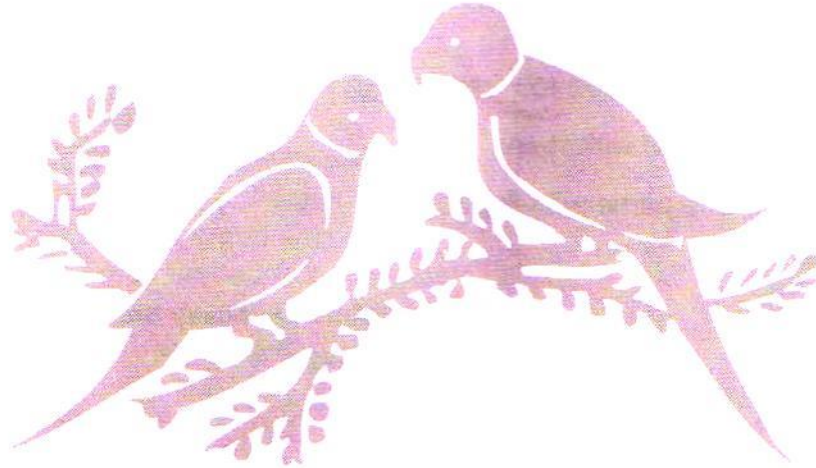
Abhivaikti College Magazine
2011-2012

Deptt. of Urdu

Editor

Ishrat Parveen Rasheed Khan

B.A. IIIrd Year

سر سید۔ ایک عہد ساز شخصیت

سر سید احمد خان ۱۷ اکتوبر ۱۸۱۷ء کو دہلی میں پیدا ہوئے۔ آپ کے آباء واجداد عرب کی سر زمین سے ہجرت کے بعد پہلے ایران اور پھر شاہ جہان کے عہد میں ہندوستان آئے اور مغلیہ دربار سے منسلک ہو گئے۔

۱۸۴۰ء میں آپ نے امیر تیمور صاحب سے قرآن شریف لے کر ابو ظفر سرج الدین بہادر شاہ ظفر تک مختلف خاندانوں کے ۴۳ بادشاہوں کے حالات زندگی قلمبند کئے۔ اسی زمانے میں آپ نے منصف کا امتحان پاس کر لیا اور ۱۸۴۱ء میں مین پوری کے منصف مقرر ہو گئے۔ ۱۸۶۴ء میں غازی پور میں ایک اسکول قائم کیا اس سے قبل ۱۸۵۹ء میں مراد آباد میں اسکول قائم کیا۔ اس کے بعد مختلف ممالک کا دورہ کیا۔ اور حکومت وقت سے سر کے خطاب سے نوازے گئے۔ پروفیسر آرنلڈ نے بائبل علی گڑھ مسلم یونیورسٹی علی گڑھ سر سید احمد خان کے بارے میں لکھتے ہیں۔

"حقیقی عظمت کا مستحق تھا" وہ ایک ہی وقت میں اسلام کے محقق۔ علم کا حامی، قوم کا سوشل ریفارمر پولیٹیشن مصنف اور مضمون نگار تھا۔ ہندوستان میں آپ کو ایک ایسے شخص کی مثال دیں گے۔ جیسا کہ وہ تھا کہاں مل سکتی ہے نہ جاہ و مرتبہ تھا نہ دولت تھی۔ باوجود اس کے ہندوستان میں مسلمان قوم کا سردار بن کر ظاہر ہوا۔

ایسی ہی ہستیوں کی نسبت شاعر مشرق علامہ اقبال نے کیا خوب کہا ہے۔

مرنے والے مرتے ہیں لیکن فنا ہوتے نہیں
یہ حقیقت میں ہم سے جدا ہوتے نہیں
مرنے والوں کی جبیں روشن ہے اس ظلمات میں
جس طرح تارے چمکتے ہیں اندھیری رات میں

اصنافِ شاعری۔ ایک تعارف

اردو نثر اور اردو شاعری مختلف اصنافِ شاعری کے ساتھ اردو کے منظوم ادب میں ایک اہم مقام و مرتبہ کی حامل ہے۔ ذیل میں ان اصنافِ شاعری کی ترتیب پیش کی گئی ہے۔ اسی کے ساتھ اصنافِ نثر کی بھی ترتیب پیش کی جا رہی ہے۔

نثری اصناف

- (۱) افسانہ
- (۲) افسانچہ
- (۳) داستان
- (۴) ناول
- (۵) ناولٹ
- (۶) ڈرامہ
- (۷) رپورتاژ
- (۸) مکالمے
- (۹) خاکے
- (۱۰) تحقیق
- (۱۱) تنقید
- (۱۲) مضمون

شعری اصناف

- (۱) غزل
- (۲) نظم
- (۳) حمد
- (۴) نعت
- (۵) منقبت
- (۶) قصیدہ
- (۷) مرثیہ
- (۸) رباعی
- (۹) قطعہ
- (۱۰) سانیٹ
- (۱۱) بیروڈی
- (۱۲) تضمین
- (۱۳) مایے
- (۱۴) دوہے
- (۱۵) علاٹی
- (۱۶) ہزل
- (۱۷) پڑے

بیداری

طلعت فاطمہ رعنائی۔ ۱۔ ۱۔ سال اول

- (۱) دنیا کی رنگینیوں میں قبر کے اندھیروں کو مت بھولو۔
- (۲) خوبصورت بارونق محفلوں میں قبر کی تہائیوں کو مت بھولو۔
- (۳) گناہ کرتے وقت اُس کی سزا کو مت بھولو۔
- (۴) ظلم کرتے وقت اُس خدا کے انصاف کو مت بھولو۔
- (۵) شرک کرتے وقت خدائے واحد کے عذاب کو مت بھولو۔
- (۶) یتیم کا مال کھاتے وقت اللہ کے قہر کو مت بھولو۔
- (۷) والدین کا دل دکھاتے وقت دوزخ کی آگ کو مت بھولو۔
- (۸) جھوٹ بولتے وقت رسوائی کو مت بھولو۔
- (۹) غرور تکبر کرتے وقت قبر میں اپنی بے بسی کو مت بھولو۔
- (۱۰) نماز چھوڑتے وقت مت بھولو کہ نماز مومن اور کافر میں تمیز کرتی ہے۔
- (۱۱) وعدہ کرتے وقت اپنی ہمت اور استطاعت کو مت بھولو۔

سہلی بیگم عبدالقادر بی۔ ۱۔ ۱۔ سال اول

قطععات

- 1) سوئی ہوئی قسمت کو چگانا ہے مجھے ← گہڑی ہوئی دنیا کو بنانا ہے مجھے
ایمان و صداقت کی، یقین کی راہیں ← بھٹکے ہوئے لوگوں کو دکھانا ہے مجھے
- 2) محنت سے ملے گا نہ مشقت سے ملے گا ← قوت سے ملے گا نہ وہ دولت سے ملے گا
اے دوست! اگر چاہیے دینا کا خزانہ ← سچ یہ ہے کہ وہ سچی محبت سے ملے گا۔

غزل

حالت عجیب سی ہے، تمہیں دیکھنے کے بعد
 اک آگ سی لگی ہے، تمہیں دیکھنے کے بعد
 بے لطف میرے شعر تھے، بے رنگ تھی غزل
 رنگیں غزل ہوئی ہے، تمہیں دیکھنے کے بعد
 یہ رونق حیات، یہ پھولوں سی تازگی
 چہرے پہ آگئی ہے، تمہیں دیکھنے کے بعد
 پھر آج میرے دل میں، محبت کی آرزو
 انگڑائی لے رہی ہے، تمہیں دیکھنے کے بعد
 اٹھتی نہیں نگاہ کسی اور کی طرف
 یکسو نظر ہوئی ہے، تمہیں دیکھنے کے بعد
 ویران کب سے محفلِ فکر و خیال تھی
 آباد ہو گئی ہے تمہیں دیکھے کے بعد
 وجہ سکوں، تلاشِ نظر، مقصدِ حیات
 دل نے کہا، یہی ہے، تمہیں دیکھنے کے بعد
 میں آج اپنے آپ سے بے گانہ ہو گیا
 طاری وہ بے خودی ہے تمہیں دیکھنے کے بعد

غزل

ہم دوست کو دشمن تو بنایا نہیں کرتے
 دھوکا بھی محبت میں گوارا نہیں کرتے
 کہنا ہے تو ہر بات سنا دیتے ہیں سیدھے
 نظروں سے بھی ہم عرضِ تمنا نہیں کرتے
 ہو جاتے ہم آپ کے جلوؤں کے مقابل
 چھپ چھپ کے کبھی آپ کو دیکھا نہیں کرتے
 ہم سے ہی کبھی آپ کی تھی گرمی محفل
 کیا بات ہے اب ہم کو بلایا نہیں کرتے
 کچھ شوقِ نظر کا بھی احساس ہو ظالم
 یوں چہرے کو آنچل میں چھپایا نہیں کرتے
 کیا حال امیر اپنا زمانے کو سنائیں
 کچھ باتیں ہیں ایسی جو بتایا نہیں کرتے

چند افسانچے

جہین بیگم شیخ متین بی۔ اے۔ سال اول

(۱) پڑویہجر

آج انٹرویو ہے

انٹرویو کے لئے امیدوار قطار میں کھڑے ہیں

اچانک دو امیدواروں کے درمیان اولیت کی وجہ سے بحث ہونے لگی

چرا اسی متحیر ہو کر کہنے لگا

بھائیو! آپ لوگ اولیت کی وجہ سے بے کار بحث کر رہے ہیں۔ عقل سے کام لیجئے، یہاں تو آپ سے

پہلے ہی اولیت میں صاحب کے لڑکے کا انتخاب ہو چکا ہے۔ آپ خاموش رہیے۔ انٹرویو دیکھئے اور

جائیے۔

لیکن برادر م، ابھی تو انٹرویو شروع ہی نہیں ہوا۔ یہ پھر انتخاب کیسا؟

صاحب یہ پروتہجر ہے،

(۲) امتحان

بچے امتحان کی کاوشوں میں مصروف ہیں

لیکن انہیں آخرت کے امتحان کی کوئی فکر نہیں!

مگر والدین بے فکر ہیں،

(۳) رائٹر

رائٹر لکھنے والے کو کہتے ہیں

لیکن رائٹر پڑھنے والا ہوتا ہے

مشاہدہ بھی کرتا ہے

اور صورتوں کو پڑھتا ہے

حمد

نہیں ہے کوئی تجھ سے بڑھ کر خدایا
تو ارفع ہے، اعلیٰ ہے یکسر خدایا
تری چشمِ رحمت ہے جس پر خدایا
مقدر کا وہ ہے سکندر خدایا
چمکتا ہے جب بھی مقدر خدایا
میں کہتا ہوں اللہ اکبر خدایا
تو واحد ہے، یکتا ہے، بے مثل ہے
نہیں ہے کوئی تیرا ہمسر خدایا
تیری شان یہ ہے کہ منکر بھی تیرے
ترا نام لیتے ہیں اکثر خدایا
تو چاہے اگر تو تیرے حکمِ گن سے
ہو ذرہ بھی خورشیدِ خاور خدایا
تری مہربانی سے جیتا ہے زاہد
مصائب کا اس کو نہیں ڈر خدایا

نعت

زباں پہ جب بھی محمد ﷺ کا نام آتا ہے
ہمارے دل میں خوشی کا پیام آتا ہے
نہ آج بُت ہیں نہ اب دور بُت پرستی ہے
زبانِ خلق پہ اللہ کا نام آتا ہے
یہ آرزو ہے محمد ﷺ کے قربان ہو جاؤں میں
مری ہر سانس میں مجھ کو پیام آتا ہے
گداو شاہ نے اپنے جھکا دیئے ہیں سر
نبی ﷺ کے لب پہ خدا کا پیام آتا ہے
وظیفہ ہے یا محمد ﷺ کا میرے ہونٹوں پر
بس ایک کام ہی صبح اور شام آتا ہے
امیر دین کے میخانے میں ہوں میں شامل
جب آئے ہاتھ تو سچ ہی کا جام آتا ہے

آخر میں تمام طلباء و طالبات زبان اردو ادب کی جانب سے اساتذہ کرام عالی جناب خواجہ احمد الدین صاحب، ڈاکٹر شیخ زبیر احمد صاحب، محمد تقی الدین صاحب، لائبریرین پروفیسر کدم صاحب، اور مجلس عاملہ اے۔ وی۔ ایجوکیشن سوسائٹی دیگلو رکالچ دیگلو رکی ممنون و مشکور رہوں کہ ان حضرات کی رہنمائی و تعاون کی وجہ سے میگزین کی اشاعت عمل میں آئی۔ اس علمی و ادبی ترجمان طلباء و طالبات اردو زبان میں بیشتر مضامین چند دشواریوں کے سبب شائع نہ ہو سکے جس کا مجھے بے حد افسوس ہے۔ اور میں امید کرتا ہوں کہ ہمارے احباب اردو زبان و ادب کوئی خیال نہیں کریں گے۔

نوٹ: میگزین میں اشاعت شدہ غزلیات و مضامین و دیگر علمی مواد سے متعلقہ تمام ترمذمداری طلباء و طالبات پر ہے جس کے لئے مدیرہ آزاد ہے۔

ان کے علاوہ اردو زبان و ادب کے طلباء نے موسیقی و نغمگی کے مقابلوں میں بھی حصہ لیا۔ اس تعلیمی سال میں شعبہ اردو کے ایسوسی ایٹ پروفیسر ڈاکٹر شیخ زبیر احمد شیخ محمد صاحب کو سوامی رامانند تیرتھ مراٹھواڑہ یونیورسٹی ناندیڑ کے اردو بورڈ آف اسٹڈیز کا اعزازی رکن نامزد کیا گیا۔

یونیورسٹی کے اعلیٰ حکام کی جانب سے ارسال کردہ مکتوب کی دستیابی کے بعد صدر شعبہ اردو پروفیسر خواجہ احمد الدین صاحب، پروفیسر محمد تقی الدین صاحب نے اور پرنسپل ڈاکٹر اشوک واکوڈ کر صاحب و اُس پرنسپل کدرے کر پرکاش صاحب و پروفیسر بلاری صاحب نے مسرت کا اظہار کیا۔ اسی تعلیمی سال کی میقات دوم کے اختتام کے بعد شعبہ اردو کے اُستاد محترم پروفیسر محمد تقی الدین صاحب و وظیفہ حسن خدمت پر تدریسی ملازمت سے سبکدوش ہو چکے ہیں۔

۳ جولائی ۲۰۱۲ء کو انہیں ایک وداعی تقریب مقرر کر کے پرنسپل کالج ڈاکٹر اشوک واکوڈ کر صاحب، پروفیسر خواجہ احمد الدین صاحب صدر شعبہ اردو دیگلور کالج، موظف رجسٹرار کالج لُجھانہ الحاج شیخ محمد صاحب و شعبہ اردو کے ایسوسی ایٹ پروفیسر ڈاکٹر شیخ زبیر احمد شیخ محمد صاحب نے ان کی تدریسی خدمات کو خراج تحسین پیش کیا ہے۔

اس الوداعی تقریب کی سرپرستی ادارہ اڈت ویاپاری ایجوکیشن سوسائٹی کے صدر عالی جناب پرکاش پٹیل نیمبرے کرنے اور اراکین ادارہ راجو مہاجن و چدر اور صاحب نے کی۔

اسی تعلیمی سال کے اختتام پر پرنسپل کالج ڈاکٹر اشوک واکوڈ کر صاحب کے دست مبارک سے مجھے سرسید کالج اورنگ آباد میں منعقدہ تحریری مقابلہ مضمون نویسی میں حاصل شدہ انعام اور توصیف نامہ شعبہ اردو کی اساتذہ کی موجودگی میں عطا کیا گیا۔

احوالِ واقعی

عشرت پروین رشید خان

مدیر:

اُٹھ کہ اب بزمِ جہاں کا اور ہی انداز ہے
مشرق و مغرب میں تیرے دور کا آغاز ہے

نیا سے سال آخر

ہر سال کی طرح کالج میگزین ابھی ویکٹی کے ذریعہ اردو زبان و ادب کے طلباء و طالبات کی علمی و ادبی سرگرمیوں کا احوال پیش کرنے کی سعادت حاصل کر رہی ہوں اور امید کرتی ہوں کہ قارئین کرام اُسے شرفِ قبولیت بخشیں گے۔

ہمارے کالج میں گریجویٹیشن کی سطح پر اختیاری مضمون اردو زبان دوم اردو کے ذریعہ زیر تعلیم طلباء و طالبات نے کالج کے مختلف ادبی مقابلوں میں حصہ لے کر انعامات و اسنادات حاصل کرتے ہوئے شعبہ اردو کے وقار کو برقرار رکھا۔ جس کی تفصیلات درج ذیل ہیں۔

سالانہ جلسہ ہذا تعلیمی سال ۲۰۱۱ء - ۲۰۱۲ء کے مختلف ادبی مقابلوں کا نتیجہ ذیل میں درج ہے۔ درج ذیل مقابلے کالج گیدرنگ میں منعقد کئے گئے جس میں تمام طلباء و طالبات نے جوش و خروش کے ساتھ حصہ لیا اور انعامات حاصل کئے۔

(۱) مقابلہ غزل خوانی (۲) مقابلہ بحث و مباحثہ (۳) تقریری مقابلہ (۴) مقابلہ قصہ خوانی

اے۔وی۔ایجوکیشن سوسائٹی

دیگلور کالج ، دیگلور

کے

طلباء و طالبات کا سالانہ علمی و ادبی ترجمان

ابھی ویکتی

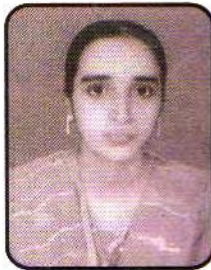
حصہ اُردو

بابۃ: ۲۰۱۱ء تا ۲۰۱۲ء

زیر سرپرستی: پرنسپل ڈاکٹر اشوک واکوڈکر صاحب

ایڈیٹر انچارج

ڈاکٹر شیخ زبیر احمد شیخ محمد صاحب
ایسوسی ایٹ پروفیسر شعبہ اُردو

زیر نگرانی

پروفیسر خواجہ احمد الدین صاحب
صدر شعبہ اُردو

مدیرہ: عشرت پروین رشید خان بی۔اے۔سال آخر

Ishrat Parveen Rasheed Khan

B.A. III rd Year

वार्षिक स्नेहसंमेलनात मार्गदर्शन करताना प्रसिध्द
सिने कलावंत, मा. मिलींद शिंदे.

वार्षिक स्नेहसंमेलनात सनरोपाच्या
प्रमुख माहुण्या म्हणून
काव्यवाचन करताना मा. संध्या रंगारी.

ग्रंथालयास मा. मिलींद शिंदे यांची सदिच्छा भेट.
सोबत प्रसिद्ध कादंबरीकार बाबू बिरादार,
प्राचार्य डॉ. वाकोडकर व अनिल अक्यमवार.

२०१०-२०११ च्या "अभिव्यक्ती" वार्षिक अंकाचे
प्रकाशन करताना मान्यवर संस्थाचालक.

प्रसिध्द लेखिका संध्या रंगारी यांचा
सत्कार करताना प्राचार्य डॉ. अशोक वाकोडकर

पी.एस.आय. पदावर निवड झाल्यानंतर
विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना नारायण गीते

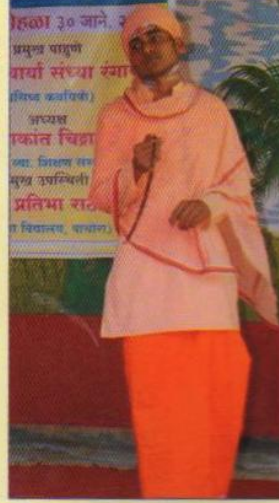
मा. प्रतिभा राठोर यांचे स्वागत करताना
महाविद्यालयातील विद्यार्थीनी.

वार्षिक स्नेहसंमेलनाचा
आनंद लुटताना तरुणाई.

मौ. रामपूर येथील एन.एस.एस. शिवीराच्या समारोप प्रसंगी मा.आ. रावसाहेब अंतापूरकर.

वार्षिक स्नेहसंमेलनात एकपात्री अभिनय सादर करताना विद्यार्थी कलाकार .

मौ. रामपूर येथील एन.एस.एस. शिवीरात बाल आरोग्य तपासणी करताना डॉ. आनंद जाधव हाळीकर. सोबत प्रा. राजेश्वर दुडूकनाळे व स्वयंसेवक.

पो.नि. श्रीरंग निम्मलवाड विद्यार्थ्यांना पोलीस खात्याची कार्यपध्दती समजावून सागतांना. सोबत डॉ. बालाजी कतुरवार प्रा. संजय देबडे.

मौ. रामपूर येथील एन.एस.एस. शिवीरात श्रमदान करताना स्वयंसेवक.

मौ. रामपूर येथील एन.एस.एस. शिवीरात पशू आरोग्य तपासणी करताना डॉ. ढगे.

